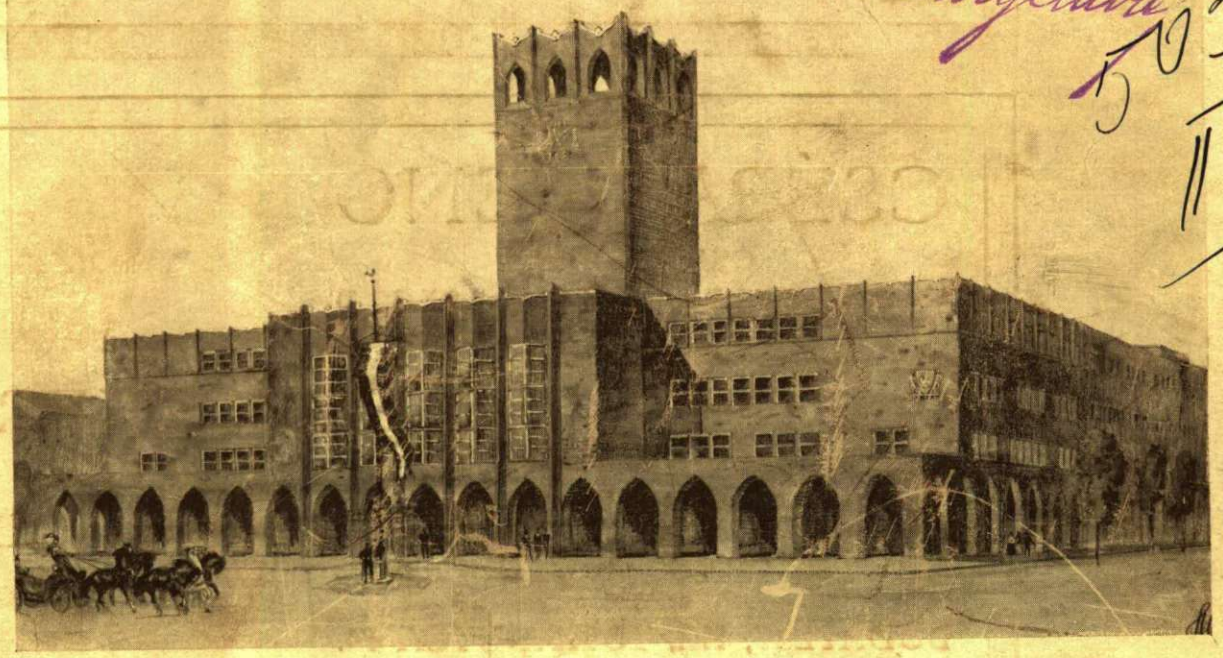


MAGYAR ÉPÍTŐ MŰVÉSZET

52084
1934

BUDAPESTI KIR. ÜGYVÉRSÉG
1931 OKT. 23.
ÁTVETTE

dr. Thury László
503
II



XXXI ÉVF. 4-6. SZÁM

MAGYAR ÉPÍTŐ 1934 MŰVÉSZET

SZERKESZTIK:

FÜHRER MIKLÓS és MÁLNAI BÉLA

MEGJELENIK MINDEN HÓBAN. ELŐFIZETÉSI ÁR EGY ÉVRE 32.— PENGŐ
EZEN SZÁM ÁRA 8.— PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, IV. KERÜLET, MOLNÁR-UTCA 53. SZÁM. TELEFON: 842—60

EZEN SZÁM TARTALMA:

FRIEDRICH LAJOS: VIOLA-UTCAI ÓVODA. A DEBRECENI VÁROSHÁZA
TERVPÁLYÁZATA: GYÖRGYI DÉNES, BARÁT ÉS NOVÁK, DR. NEU-
SCHLOSS ÉS GYENES, RERRICH BÉLA, RIMANÓCZY ÉS CSANAK,
DR. LECHNER JENŐ, GOSZTONYI ÉS NENDVICS PÁLYATERVEI
BUDAPESTI BÉRHÁZAK

CSÉPAY JENŐ

OKL. MÉRNÖK

V. MŰEGYETEMI TANÁRSEGÉD

„ELEKTRIC“
VILLAMOSSÁGI
ÉS MŰSZAKI B. T.

BUDAPEST, IX., TOMPA-UTCA 14.

TELEFON: J. 403—77

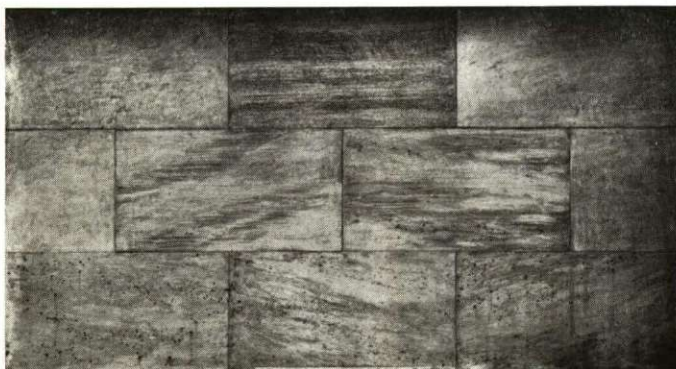


TECHNIKAILAG A LEGTÖKÉLETESEBB
ÉS ÁRBAN MÉGIS A LEGOLCSÓBB
A NAVRATIL RENDSZERŰ ALUL-FELÜL
SÍK ÜREGES TÉGLABETÉTTETTES

„BIPLEX“ VASBETON FÖDÉM

KÖZPONTI IRODA: VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 15/B.

TELEFONSZÁM: AUT. 129—87



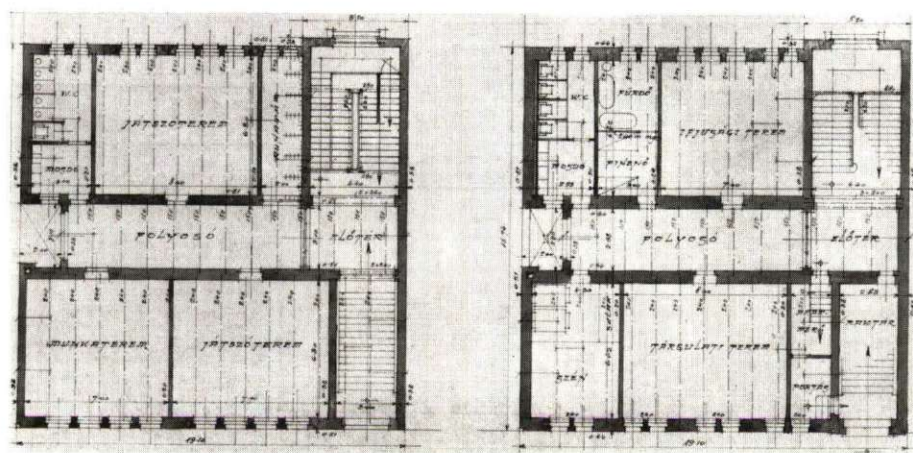
TRAVERTIN KÖUTÁNZAT.

A SABLONOS, MINDEN SZÍN-
ÉS STRUKTURA-NÉLKÜLI, A
MAI MODERN IRÁNYZATNAK
MÁR MEG NEM FELELŐ, KÖ-
ZÖNSÉGES MŰKŐ HELYÉBE
OLYAN ÖSSZETÉTELŰ TRA-
VERTIN KÖUTÁNZATÚ ANYA-
GOT SIKERÜLT ELŐÁLLÍTANI

RÁKOS SZOBRÁSZNAK, BUDAPEST, SZT. DOMONKOS-U. 5,

MELY A MODERN ÉPÍTÉSZETBEN NÉLKÜLÖZHETETLENNÉ VÁLIK AZÁLTAL, HOGY
FELHASZNÁLÁSÁVAL A TERVEZŐ ÉPÍTÉSZ TETSZÉS SZERINTI SZÍNT ÉS STRUKTURÁT
ALKALMAZHAT, A JELENLEGI MŰKŐTŐL ELTÉRŐLEG, NEMCSAK SÖTÉT, HANEM
VILÁGOS SZÍNBEN, MINDEN MÉRETŰ ÉS FORMÁJÚ VASBETÉTES LEMEZEBEN.

AZ ANYAG A M. KIR. JÓZSEF-MŰEGYETEM 86. SZÁMÚ HIVATALOS BIZONYÍTVÁNYA
SZERINT TELJESEN FAGYÁLLÓ ÉS ALIG VALAMIVEL DRÁGÁBB A RENDES MŰKŐNÉL.



FRIDRICH LAJOS:

ÓVODA A VIOLA-UTCÁBAN

ÉPÍTETTÉK: DR. SOPRONI GÉZA ÉS FERENC ÉPÍTŐMESTEREK

A DEBRECENI VÁROSHÁZA TERVPÁLYÁZATA.

Debrecen város az építendő városház terveinek beszerzésére tervpályázatot hirdetett. A beérkezett 120 terv közül I. díjat *Györgyi Dénes*, II. díjat *Barát Béla* és *Novák Ede*, III. díjat dr. *Neuschloss Kornél* és *Gyenes Lajos* nyerte. Megvették *Rerrich Béla*, *Csanak* és *Rimanóczy* terveit. Az egyes tervek bírálatát az alábbiakban közöljük :

Györgyi Dénes terve. A rendelkezésre álló telket csaknem teljes egészében beépíti, eltekintve a Ferencz József-úti homlokzati vonal két végpontjától, mert ezen a főhomlokzat felé eső szakaszon a mellékutcák felé eső végeken a telek határvonalából visszalép, ami által a főhomlokzat egységes megjelenésű tömegének hosszát tudatosan megrövidíti. Ezen az említett szakaszon végig árkádokat tervez és ezeket az északi végen egy toronnyal fejezi be.

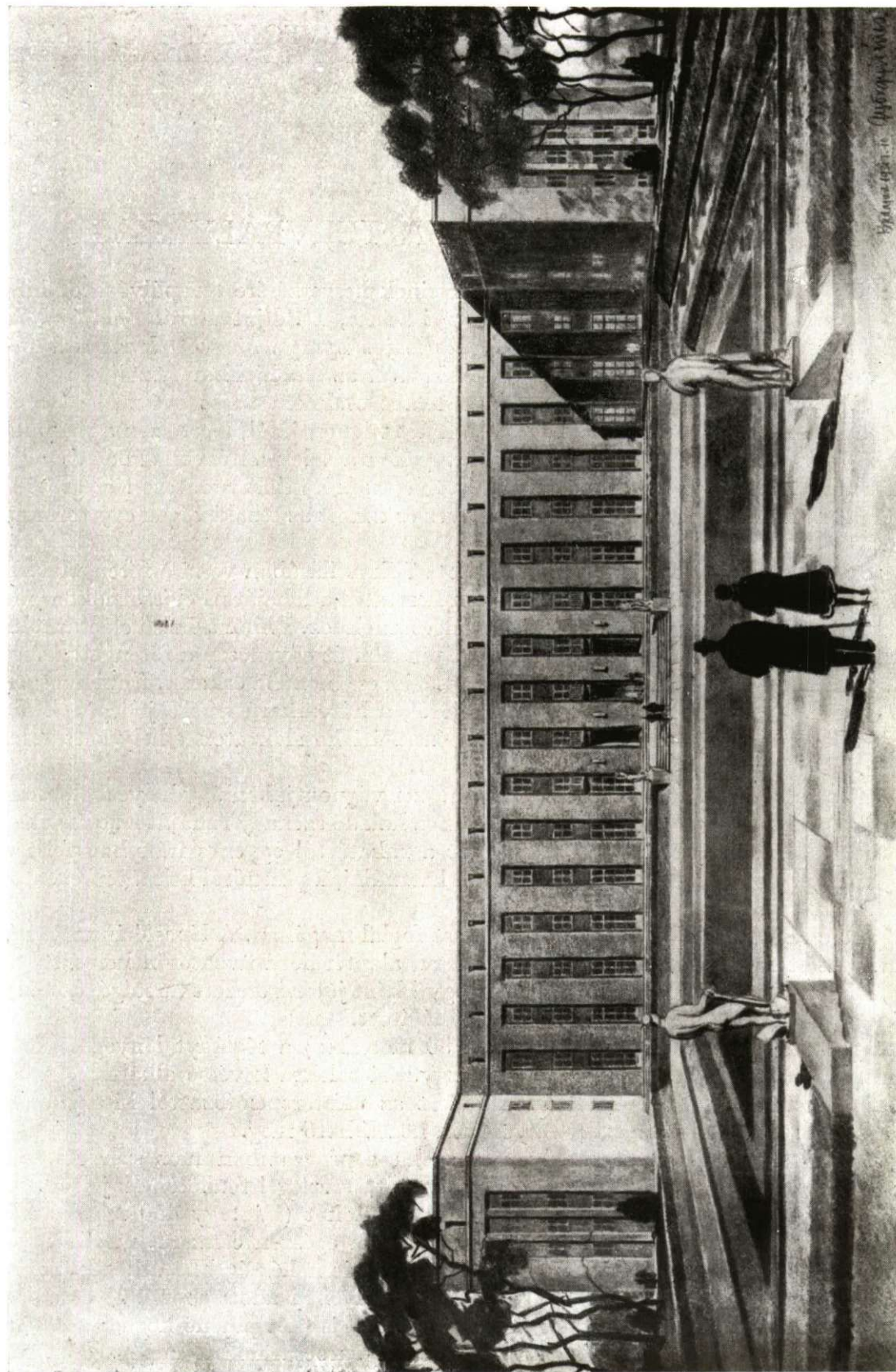
A 14 osztású arkádnak a toronytól számított 7-ik nyílásában veszi a főtengelyt. Így lép be öt nyíláson és azokat követő szélfogókon keresztül a főbejárati előcsarnokba, mely gyengén megvilágított és így halad tovább az előcsarnokhoz. Ebből a belső előcsarnokból öt méter széles egykarú lépcsővel közbeiktatott pihenőn át egyenesen a főtengely irányában az I. emelet magasságban elhelyezett ünnepségek csarnokába érkezik. Ennek a széles, egykarú lépcsőnek első szakaszán levő pihenőjéről, a háromkarú lépcső jellegének megfelelően két keskenyebb kar vezet a Ferenc József-úti homlokzaton elhelyezett terem-sorozathoz.

Tervező a ruhatárat az előbb leírt lépcsőrendszer végpontjában úgy helyezi el, csekély nappali világítással, hogy az I. emeleti terem-sorhoz haladó személy ruháját leadva, vagy a 2:20 szélességű lépcsőkarokon halad most már a ruhatártól egyenes irányban fel az I. emeletre, vagy pedig, ha a főlépcsőkart kívánja használni, a pihenőről kell a reprezentatív széles karra áttérni.

A lépcső elrendezése olyan, hogy öt traktust foglal magában. A lépcsőház megvilágítása a II. emeletmagasság fölé emelt, kb. 100 m² alapterületű üvegtetőn keresztül van tervezve, minek folytán az ülésteremsor előtti, egyébként jól méretezett társalgó, dohányzó folyosó éppen középrészben kevésbé jól megvilágított.

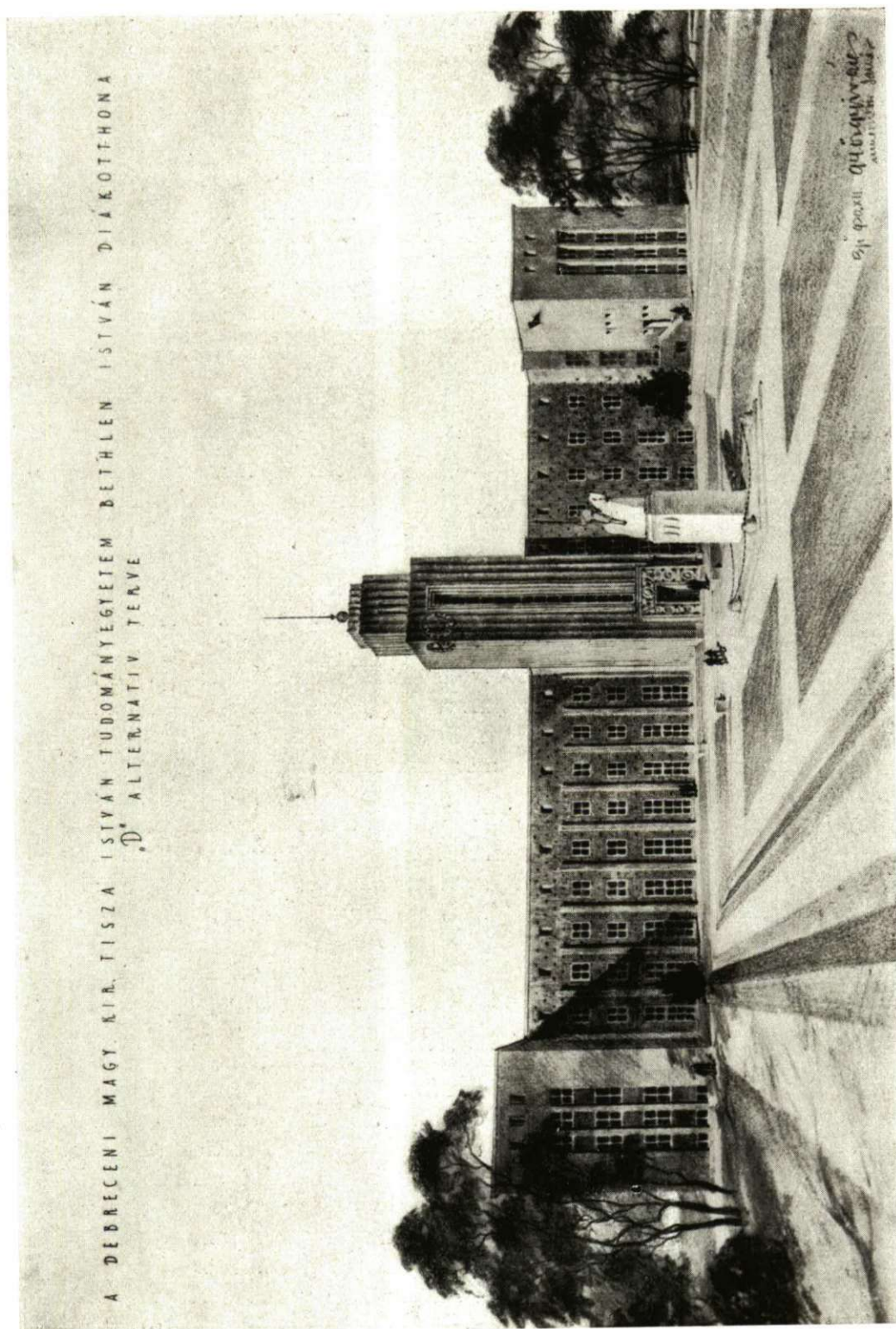
A közgyűlési terem alakja (11 arányítva 30 méterhez) a téglányt lényegesen meghaladván, nem éppen tetszetős alakulat és közgyűlési célokra kevésbé alkalmas. A csatlakozó termeknek méretei megfelelnek. A buffet az ülésteremsorozattól kissé távol és egyoldalasan fekszik s 2:20 m. széles folyosókon közelíthető meg.

Az I. emeletre helyezett ünnepélyek csarnoka a programban nem szerepel. Ez a helyiség nem pótolhatja a programban megkövetelt, esetleg lefedhetőnek jelzett díszudvart. Nagyobb tömegek befogadására rendelt csarnokot (mintegy 450 négyzetméter alapterülettel) az I. emelet magasságába helyezni nem egészen célszerű, mert nagyobb tömegek részére ilyen módon a hozzájutás és az eltávozás nehézségekbe ütközik. Tervező gondoskodik ugyan arról, hogy a Sas-utca középtengelyében adott vesztibül- és előcsarnokon keresztül két oldalt elindított egykarú lépcsőkkel is (két pihenő közbeiktatásával) az emelet magasságára jusson, de az így elrendezett várócsarnokból megint csak teljes



GYÖRCYI DÉNES:

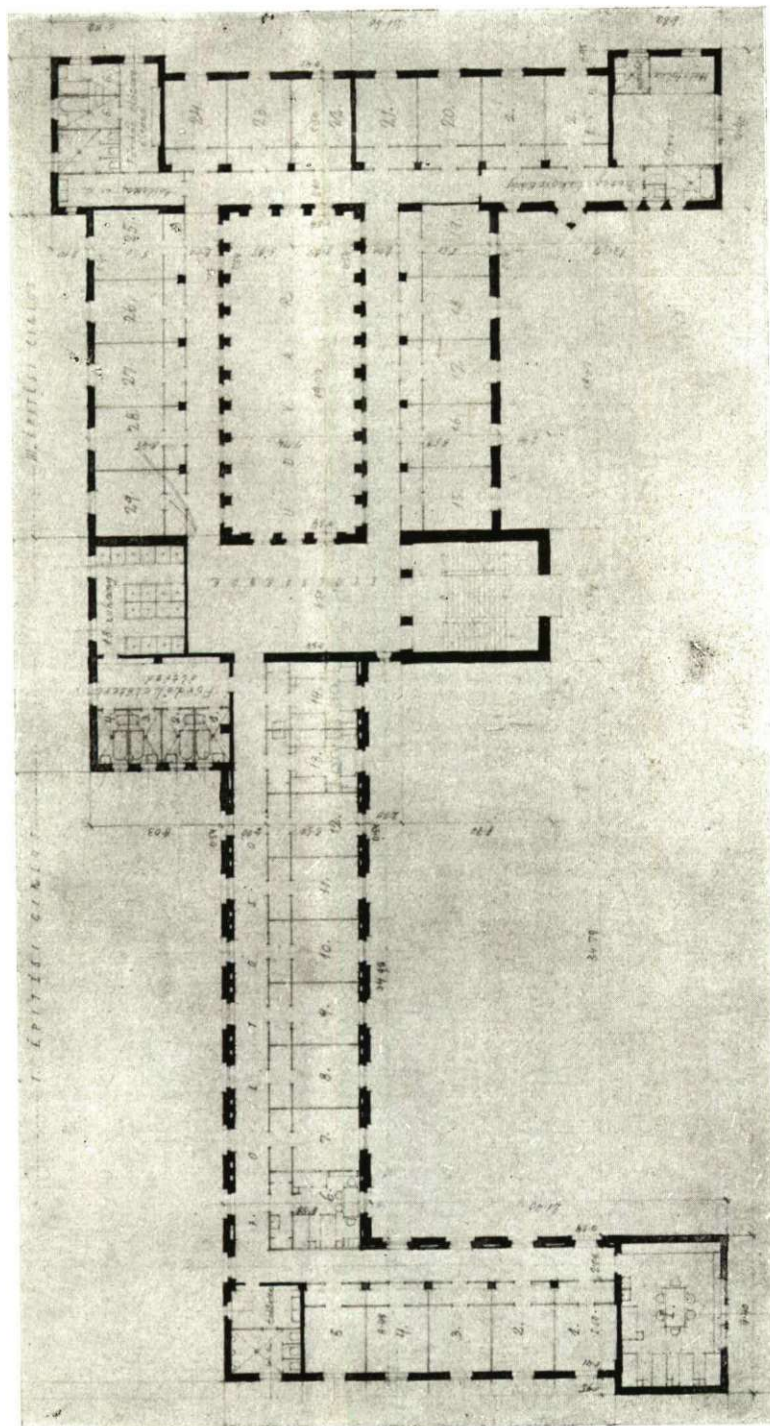
A DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEM DIÁKOTTHONA



ALTERNATIVA

A DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEM DIÁKOTTHONA

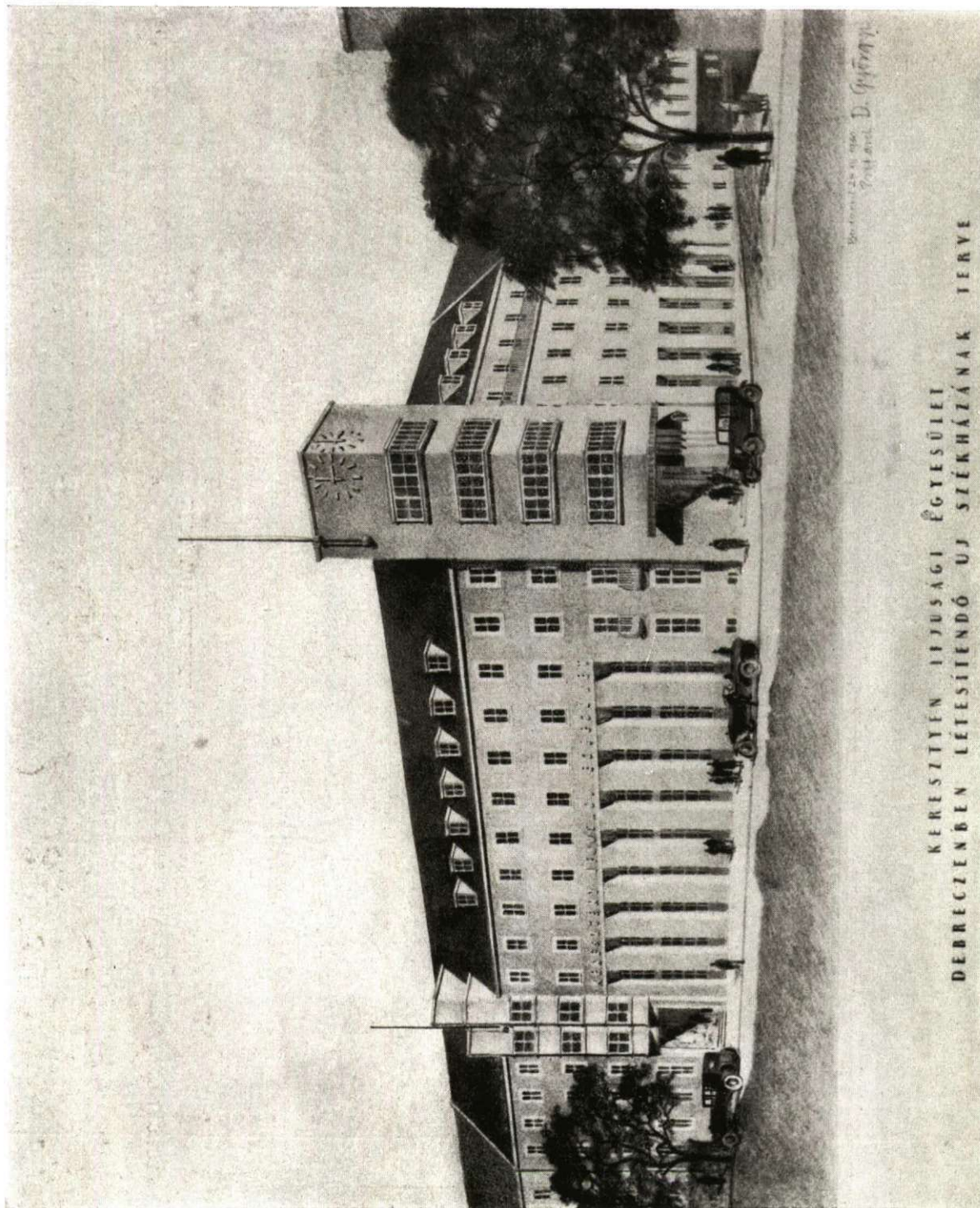
GYÖRGYI DÉNES:



EMELETI ALAPRAJZ

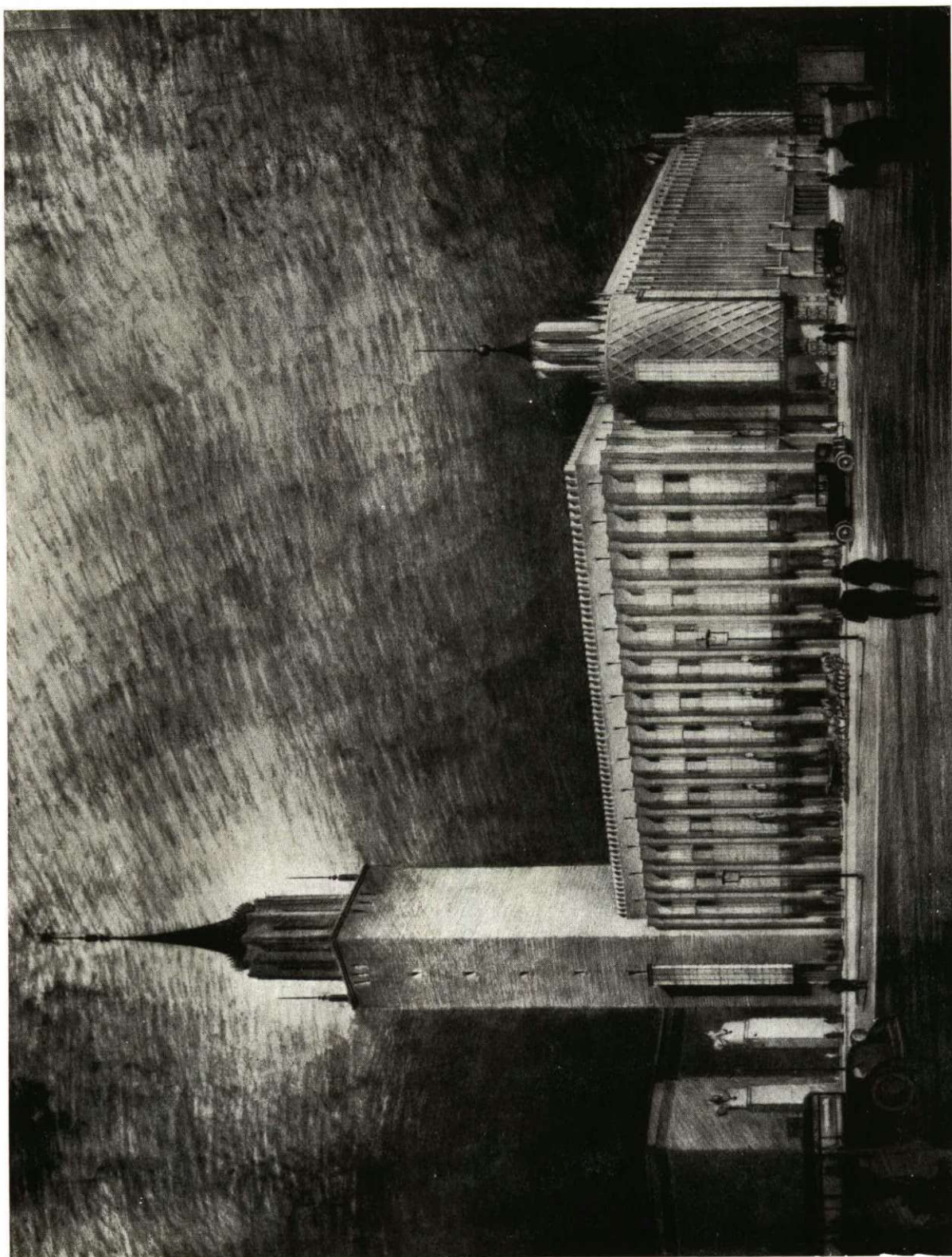
A DEBRECENI TUDOMÁNYEGYETEM DIÁKOTTHONA

GYÖRGYI DÉNES:



GYÖRGYI DÉNES:

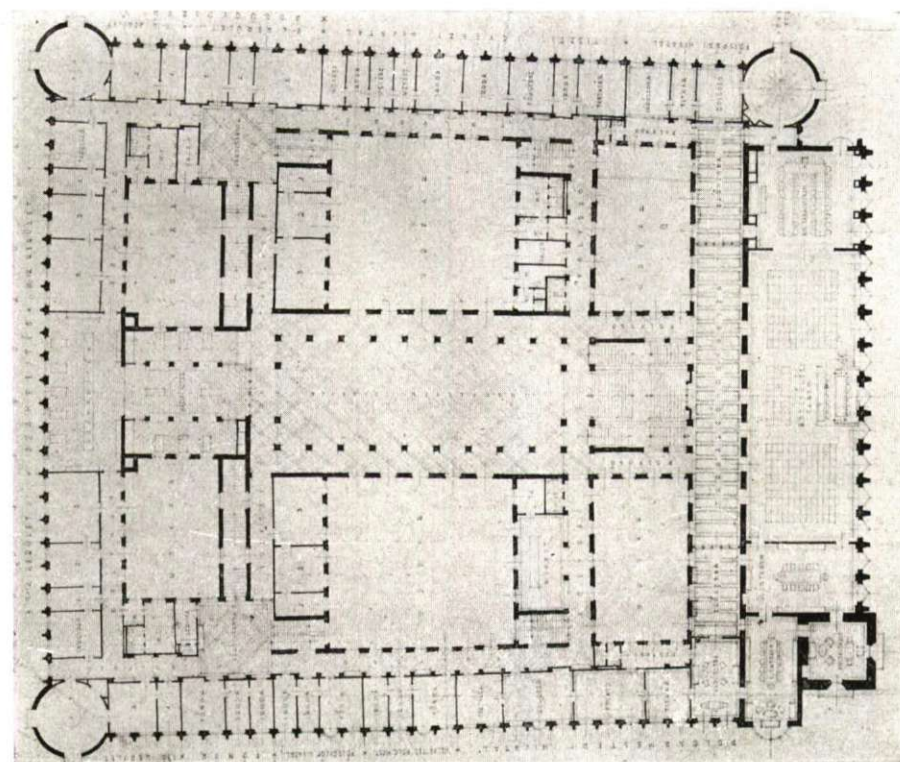
A KERESZTYÉN IFJÚSÁGI EGYESÜLET DEBRECENI SZÉKHÁZA



GYÖRCZY DÉNES: I. DÍJ

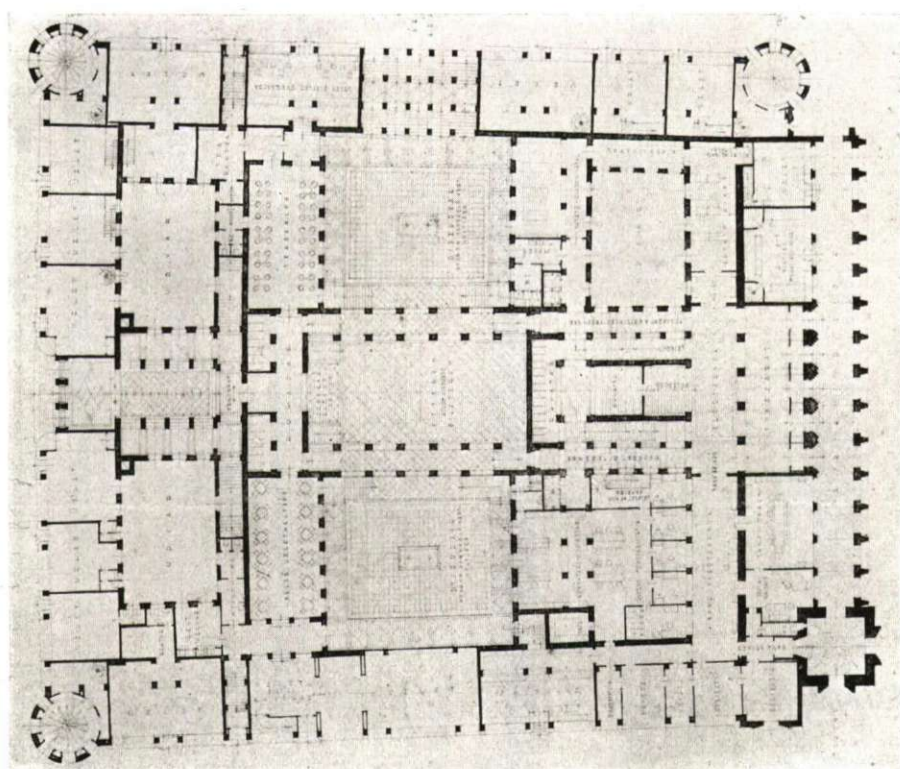
TÁVIRÁTI KÉP

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE



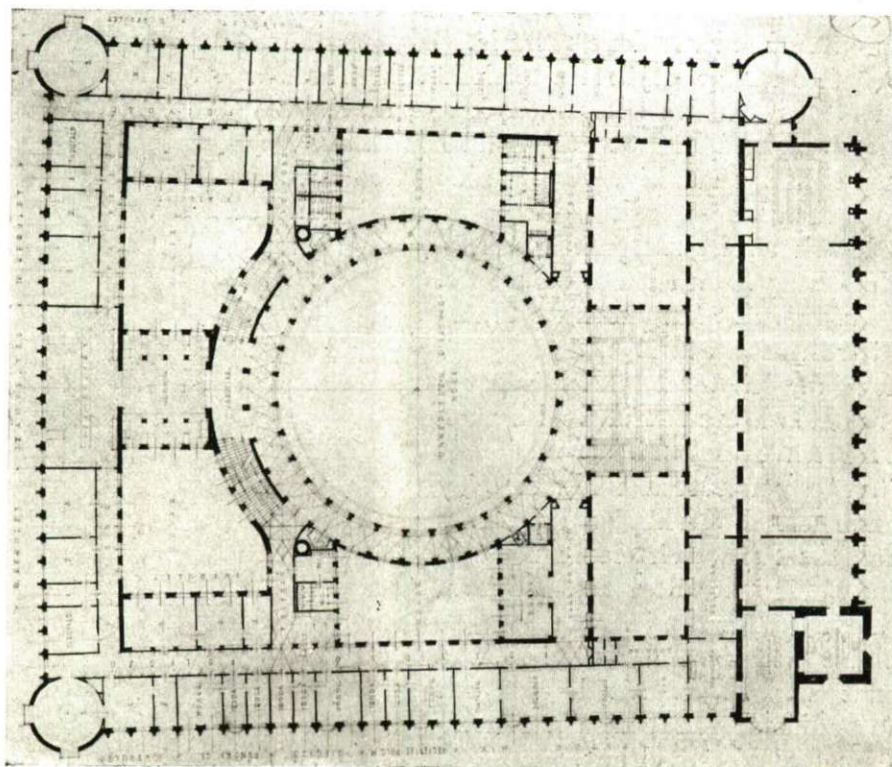
FÖLDSZINT

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE



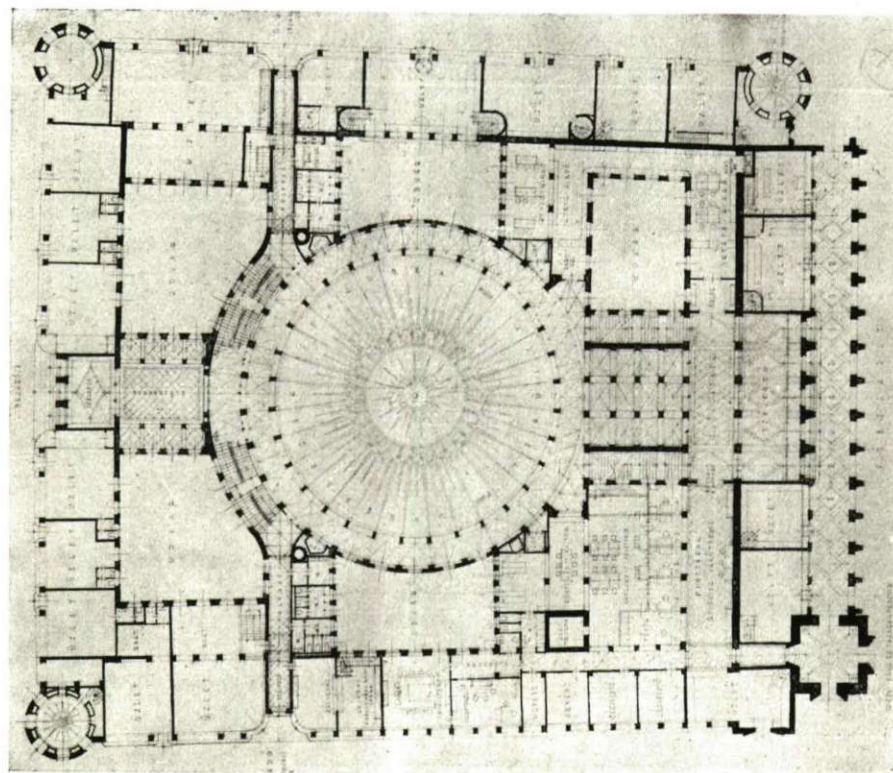
EMELET

GYÖRGYI DÉNES : I. DÍJ



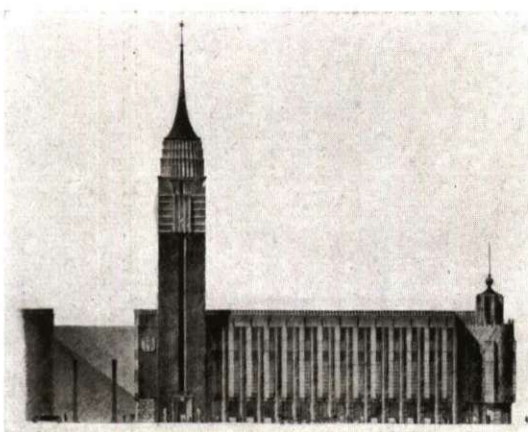
EMELET

GYÖRGYI DÉNES:



FÖLDSZINT

A DEBRECENI VÁROSHÁZA ALTERNATÍV PÁLYATERVE



I. DÍJ FŐHOMLOKZAT
GYÖRGYI DÉNES: A DEBRECENI VÁROSHÁZA

egy másik hasonló méretű udvart csatol (mind a két udvar az utca szintjéhez képest mélyített) és ehhez a sörözőhöz csatlakozó udvarhoz a Kossuth-utcai homlokzat tengelyében nagyszabású ötnyílásos árkados nyitott lépcsőlejáratot tervez. Meg kell jegyezni, hogy ez az étterem csoportja s a fenti lépcsős bejáraton kívül még a Ferenc József-úti főhomlokzatra elhelyezett lépcsőcsarnokból két oldalt megközelíthető. Ennél fogva a közlekedés jól megoldott és jövedelmezőség szempontjából, különösen a padlósínt leemélyítése és az itt hozzácsatolt nyitott díszudvarok folytán értékes elrendezés. Megjegyzendő még, hogy az I. emeleten levő díszcsarnok alatt elhelyezett nagy étterem még a díszteremmel kapcsolatban is használható, amennyiben a közönség ezeket az éttermi helyiségeket a Ferenc József-út felől két bejáraton keresztül is megközelítheti anélkül, hogy az épületből ki kellene mennie.

Általános beépítés szempontjából a telek körülépítése mellett a hossz tengelyben ad végigmenő beépítést és erre kész kereszttraktust, ami által a II. emeleti magasságban hat, a III. emeleti magasságban öt udvarral rendelkezik.

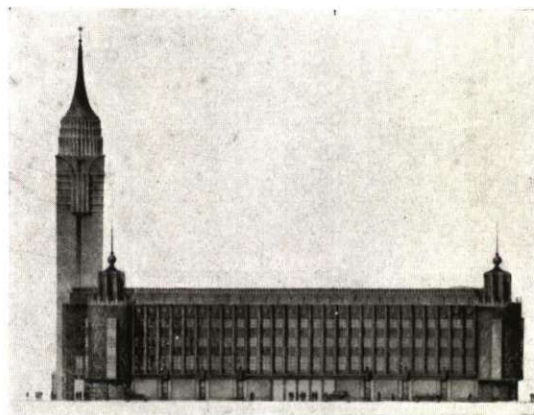
A főlépcsőház elrendezésén kívül 4, egyenként 3 méter szélességű melléklépcső jellegű lépcsőházat rendez el a kereszttraktusoknak az utcai traktusokkal való összemetsződési helyén. E lépcsőházak aligha szolgálják méltóképpen és megfelelő kényelemmel a közlekedést. Különösen sok kívánnivalót hagy hátra e tekintetben a sasutcai traktus ellátása.

A programban megkívánt bankhelyiséget a Ferenc József-út és Rózsa-utca sarkán célszerűen és bőségesen méretezve helyezi el megfelelő felülvilágításos üveges pénztárcsarnokkal. Az így elfoglalt utcai frontoktól eltekintve az összes homlokzati vonalakat teljes mértékben felhasználva és csak a bejáratok által megszakítva, megfelelő üzlethelyiségeket nyújt.

A főhomlokzat zömében a főtömegben a vertikális tagozat hangsúlyozásával nyugodt hatást ért el. A padlástér felfalazása a főhomlokzaton nagy összefoglaló erővel hat.

fordulattal juthatni az I. emeleti ünnepélyek csarnokába. Amennyiben ez az I. emeletre helyezett ünnepélyek csarnoka és a városi ülésteremsorozat egy időben használtatnék, a fentebb leírt elrendezésű lépcsőházban és a ruhatárban torlódás állana elő.

Az emeleti ünnepélyek csarnoka alatti részt földszinten tervező belekomponálja a programban megkívánt alagsori vendéglő helyiségébe. Tervező a programnak azt a pontját a vendéglő elhelyezési kérdését tervébe igen bőségesen látja el. A mellékutcaiból ad egy-egy lejárót, középen centrális fekvésű csarnokszerű söntésből egyenrangú területben éttermet és sörözőt rendez el, előbbihez csatolván a nyáron használható vendéglő udvarainak egyikét, viszont a sörözőhöz



I. DÍJ OLDALHOMLOKZAT
GYÖRGYI DÉNES: A DEBRECENI VÁROSHÁZA

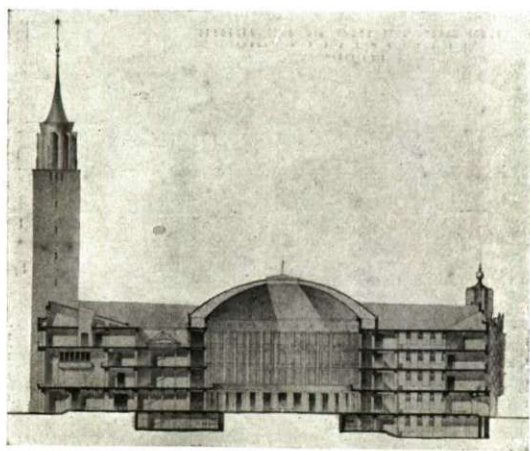
A főhomlokzaton a magas termek megvilágítására szolgáló összefoglalt ablakoknak az alaprajzban jelölt erkélyszerű kiugrása van. Ennek a rendszernek továbbvitele a III. emeleten a hivatalos helyiségeknél nem indokolt. A főhomlokzat északi végére helyezett 75 m. magas torony főtömege kedvezően zárja le ezt a homlokzatot. A torony végződésének a perspektíván ábrázolt forma megoldása kedvezőbb, mint az ortogonális rajzé. A toronysüvegnek önkényes formaképzése az iparművészet eszközeivel hat. A Kossuth-utca és a Ferenc József-út sarkára helyezett, közel $\frac{3}{4}$ kör alaprajzú saroktorony megoldás, ami a sasutcai homlokzat két végén is mutatkozik, formamegoldásában kevésbé konstruktív, mivel a földszinti alátámasztó erősen tagozott pillérekre jelentős kiugrásokkal helyezkedik el a belső hengeralak. Önkényes ezeknek a saroktoronyoknak nyugodt texturát biztosító téglafalazatát átszakító anyagszerűtlenül ható üveg erkélye. Úgy ez az elgondolás, mint ezeknek a saroktoronyoknak az építészeti befejezése, az ügyesen alkalmazott pártafalazaton felül az alaprajzzal minden szerves kapcsolatot nélkülöző. Ez az egész elgondolás játékos, dekoratív tendenciákat szolgál.

Az oldalhomlokzatok a saroktoronyoktól eltekintve nyugodt hatásúak. Itt is a vertikális tagozás dominál, amit a padlástér felfalazása szerencsés vízszintes taggal közt össze. Az oldalhomlokzatoknál a földszinti üzlethelyiségek architektúrája már némileg kiesik a kompozícióból.

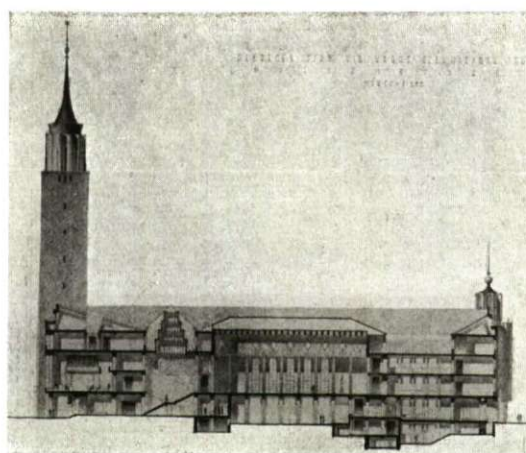
Az architectura összbemelését illetően meg kell jegyezni, hogy az forma alakításánál fogva nem látszik időellentállónak.

A bizottság a szavazás eredményeképpen a terv díjazását egyhangúlag határozza el.

Barát és Novák terve: Általános dispozicióban a teleknek egységes beépítésére törekszik. A Ferenc József-úti főhomlokzat tengelyében a középbe helyezett monumentális

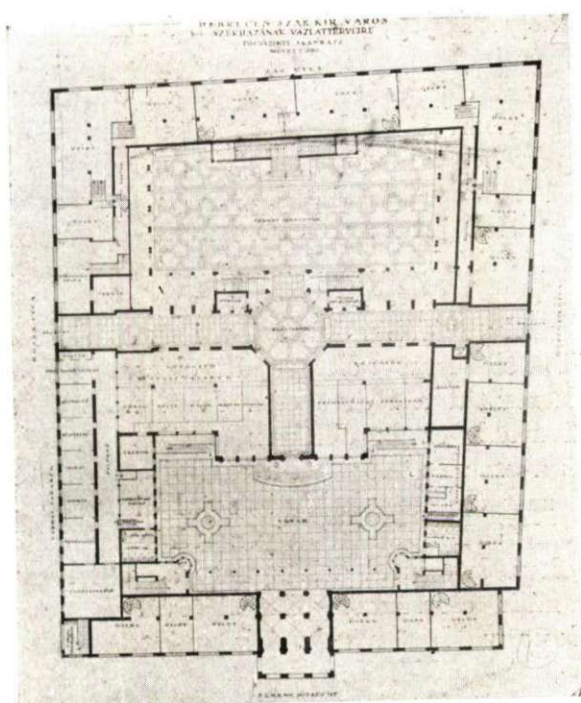


GYÖRGYI DÉNES: A DEBRECENI VÁROSHÁZA
AZ ALTERNATÍV TERV METSZETE

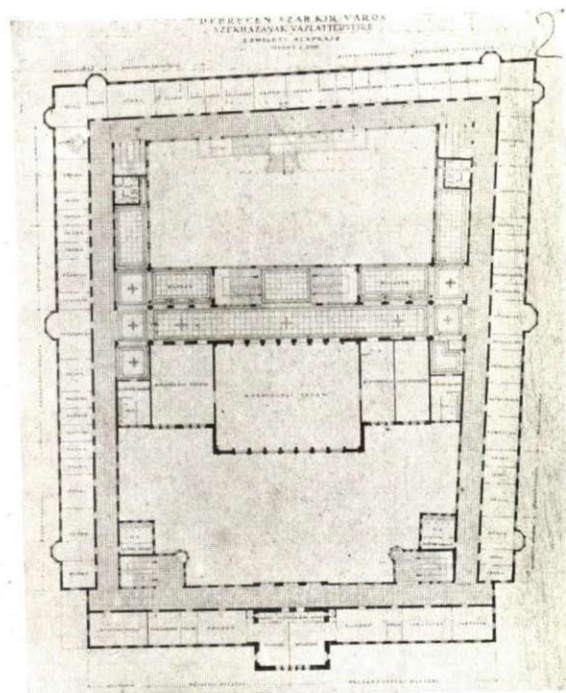


I. DÍJ METSZET
GYÖRGYI DÉNES: A DEBRECENI VÁROSHÁZA

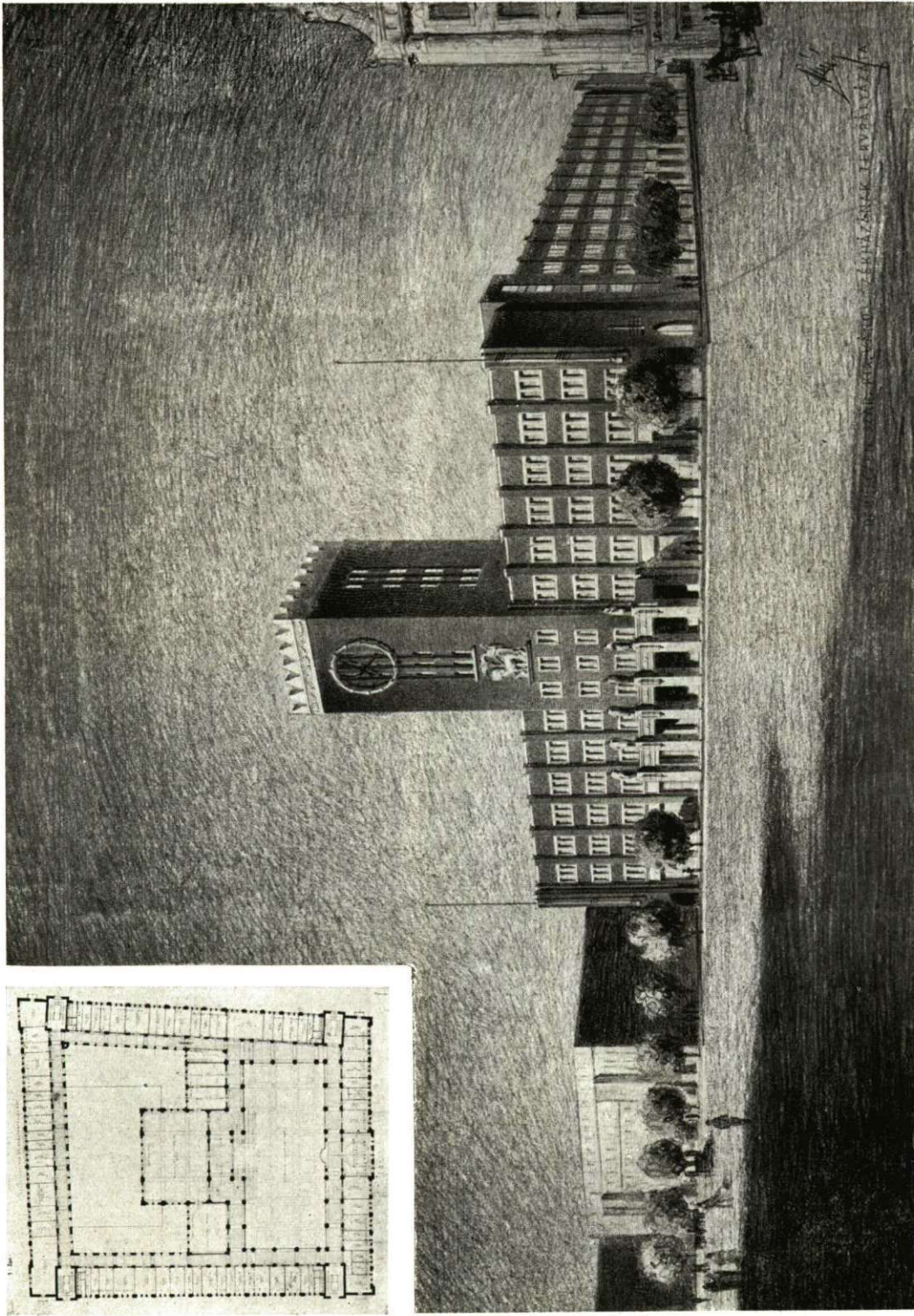
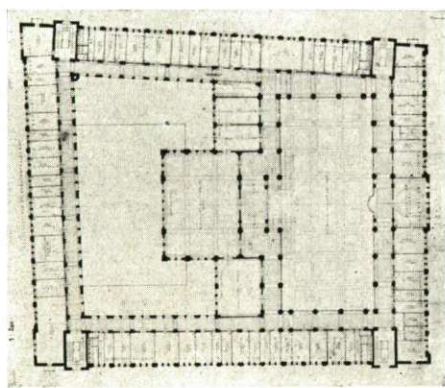
tömegű torony alatt teljesen nyitott árkádokon át ad bejutást az első udvarba, amely a nyitott árkádok következtében mint architektonikus előudvar van hivatva szerepelni. A közép-tengely folytatásában lehet jutni az épület központjába elhelyezett oktagonális előcsarnokba és ezen keresztül a fedett díszudvarba. A fedett díszudvarnak ez az elhelyezése sikerült, mivel a Rózsa-utca és Kossuth-utcákból megfelelően elrendezett előcsarnokokból és jól dimenzionált folyósókból a két oldalt elhelyezett hármassal nyitott árkádokon keresztül a központosan elhelyezett oktagonális előcsarnok elkerülésével közlekedhetnek nagyobb tömegek. A központosan elrendezett előcsarnokból az ahhoz közvetlenül csatlakozó kettős kétkarú lépcsőn jutni fel az I. emelet magasságába. Az I. emeleten tágas folyosó szol-



BARÁT BÉLA ÉS NOVÁK EDE: II. DÍJ

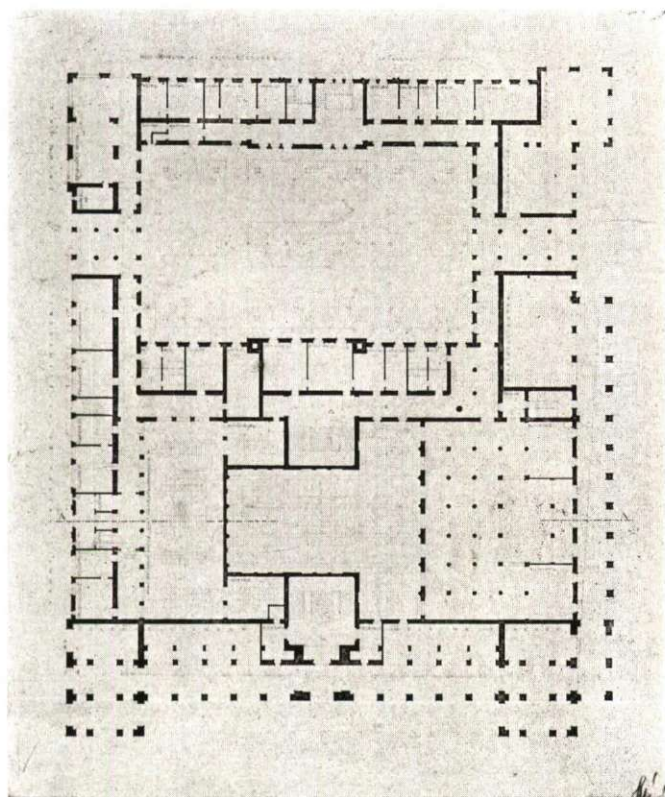
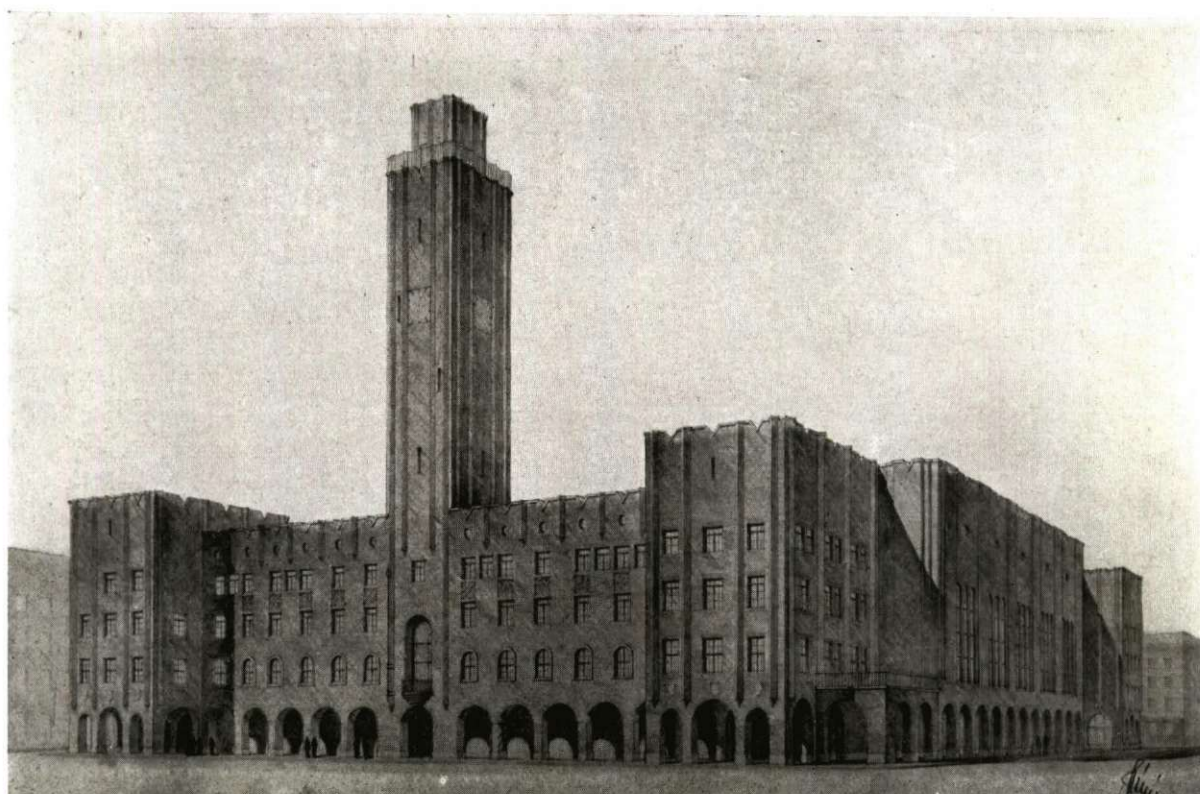


A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE

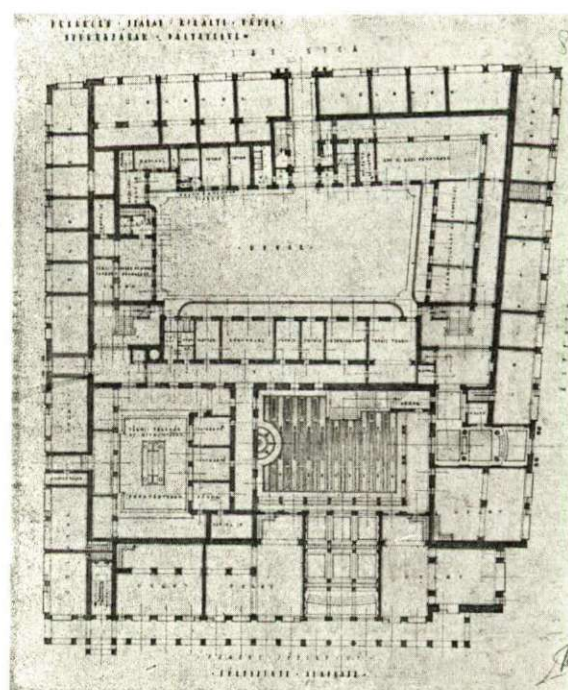
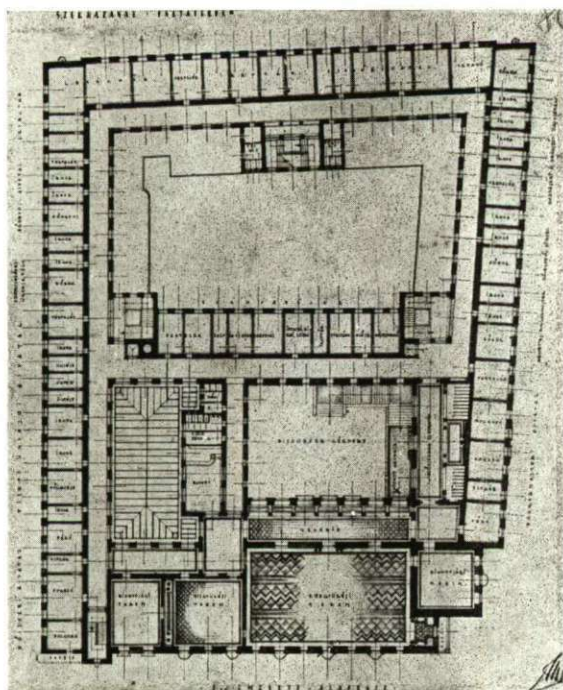
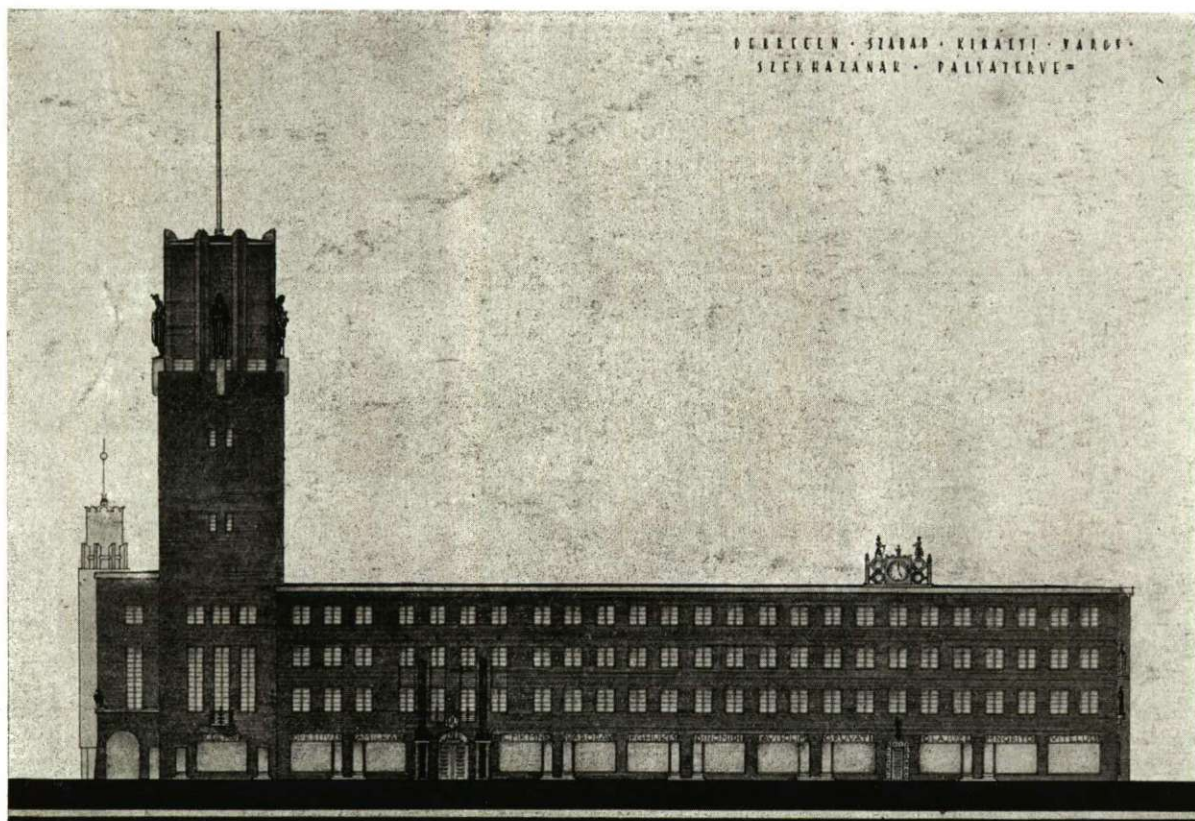


DR. NEUSCHLOSS KORNÉL ÉS GYENES LAJOS: III. DÍJ

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE

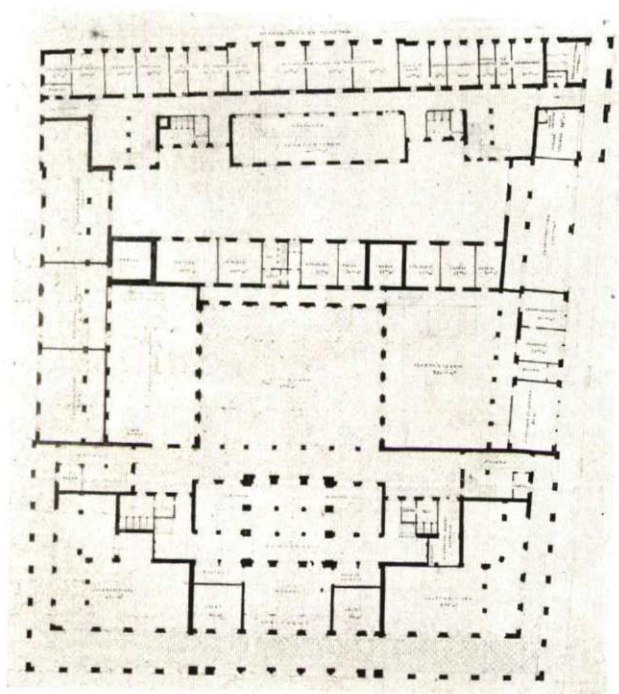
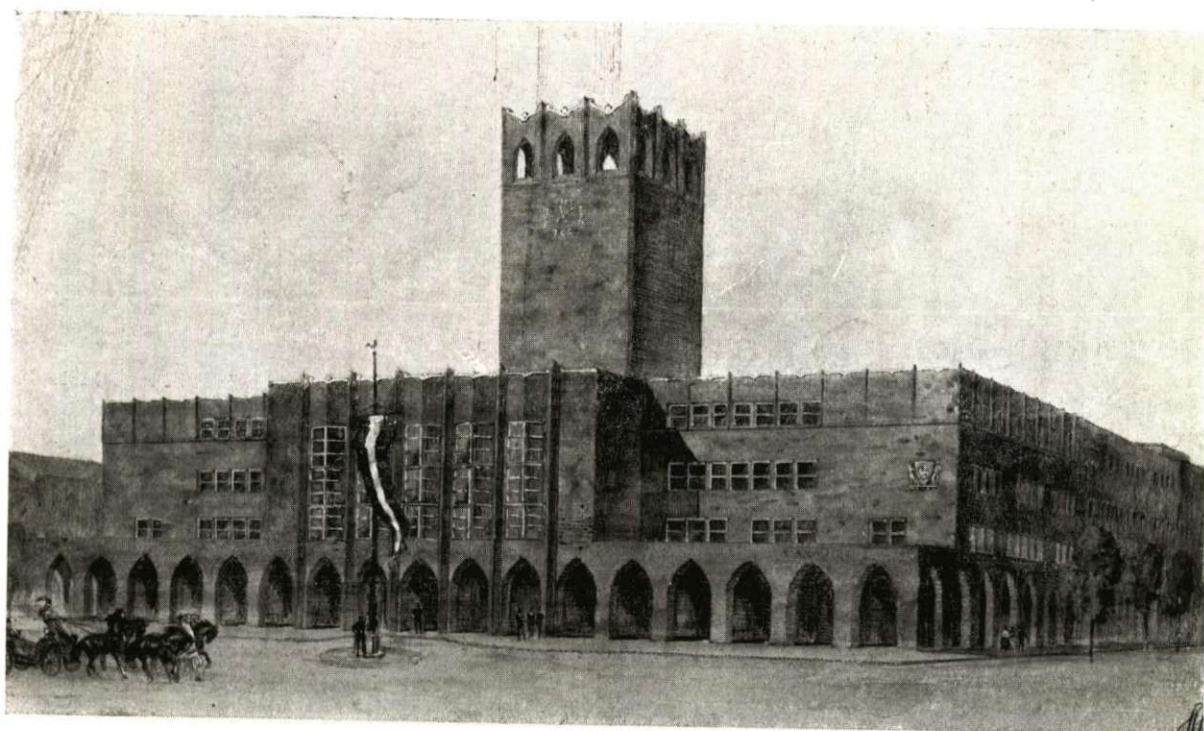


A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE
RERRICH BÉLA: MEGVETT TERV



CSANAK JÓZSEF ÉS RIMANÓCZY GYULA: MEGVETT TERV

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE



A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE
DR. LECHNER JENŐ ÉS LÓRÁNT: MEGDÍCSÉRT TERV



HIKISCH REZSŐ:

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE

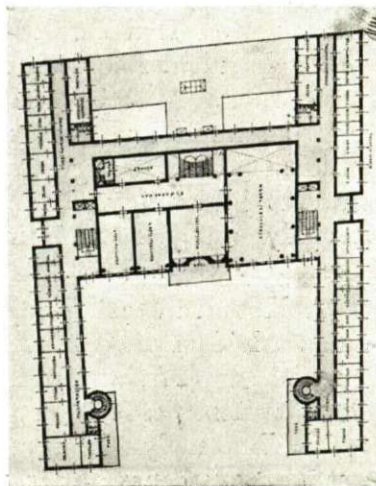
gálja ki a gyűlésteremsorozatot. A díszudvar tengelyében elhelyezett lépcső csak architectónikus lezárásul szolgál.

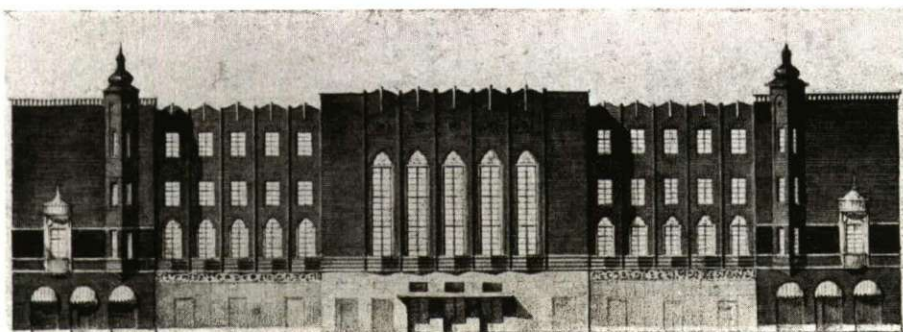
Az alaprajzi dispozíció teljes egészében világos, mindössze két udvart alkalmaz, a lépcsőházi szisztéma a kényelmes belső közlekedést biztosítja. A folyósoknak megvilágítása megfelelő.

A földszinten a homlokzatvonalnak mintegy $\frac{7}{8}$ -át üzlethelyiségek céljaira használja fel, kivéve a Rózsa-utcai homlokzat felét, ahol a Városi Takarékoskasszót helyezi el megfelelően. A pénztárterem ki van szakítva a hozzá tartozó hivatalokból, mert a számvézés az I., az adóhivatal a II. emeleten van. A tervnek alaprajzi előnye az, hogy egy középtengelyen szerkeszti meg az egész elgondolást és a hatás művészi fokozást ér el az architectónikus, de nyitott első udvarnak elrendezésével és ünnepélyesen készíti elő a feljutást a közgyűlési teremhez az előcsarnok és a fedett díszudvar igénybevételével. Beépítés körülbelül 100 m²-el kisebb az előírt területnél.

A homlokzati megoldása is az egységes tömeghatásra törekszik. Szerencsés a főhomlokzatnak megoldása a sarokrizalitok alkalmazása nélkül és mégis úgy, hogy a szárnyak végén nagyobb erejű tömegek zárják le ezt a homlokzatot. Itt alaprajzilag az ebben elhelyezett hivatalok el vannak szakítva a többitől és felülvilágítás megoldásuk nem kívánatos.

A középre helyezett és alaprajzilag csak megfelelő mérvben előugró torony tömege fokozza az épület monu-





GOSZTONYI ÉS NENDVICS:

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE
MEGDÍCSÉRT TERV

mentális megjelenését, amely egészében hűen adja vissza a városház jellegét.

A bizottság a szavazás eredményeképpen egyhangúlag a terv díjazását határozza el.

*

Dr. Neuschloss
Kornél és Gyenes Lajos
terve. A főbejárat a

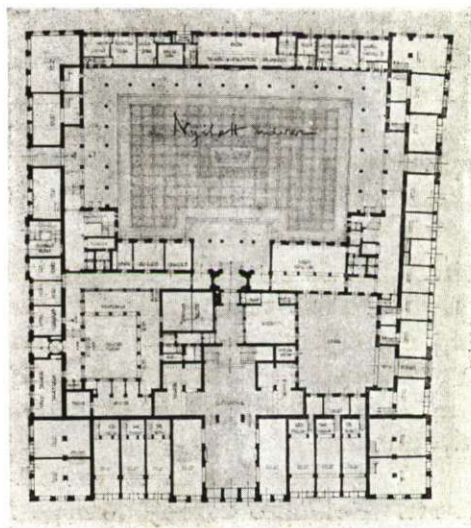
Ferenc József-úton. Ebből nyílik a díszudvar s innen vezet a főlépcső a közgyűlési teremhez. A többi lépcső az oldalhomlokzaton van elhelyezve, mely hátrányos amiatt, hogy az üzletek helyét veszi el. A programban megkívánt termek az udvarban vannak elhelyezve. A közgyűlési terem, a ruhatár és buffet közötti helyes tömegcirkulációt a folyosókkal nem elégíti ki teljes mértékben. Nem helyes megoldás, hogy a közgyűlési terembe a díszudvaron át lehet bejutni. A bank elhelyezése nem megfelelő, miután annak bejárata az épületet átszelő folyosón van. A banknak a közönség részére szolgáló helyisége a felette levő közgyűlési terem miatt meg nem világítható. A számvevőség keretében levő páncélterem a II. emeleten van, távol az I. emeleten levő adóhivataltól. A központi fűtés elhelyezése megfelelő, mert az első építési ciklusra esik. A homlokzaton az axisrendszert hangsúlyozó elemekbe a főhomlokzaton a monumentálisan felépített torony, de a földszinten elhelyezett faragott kőárkád sor bizonyos változatosságot visz be, az oldalhomlokzaton ez azonban hiányzik és itt az architectura alapjául szolgáló axis-egységek folyamatos egymásmellé helyezése egyhangúságra vezet.

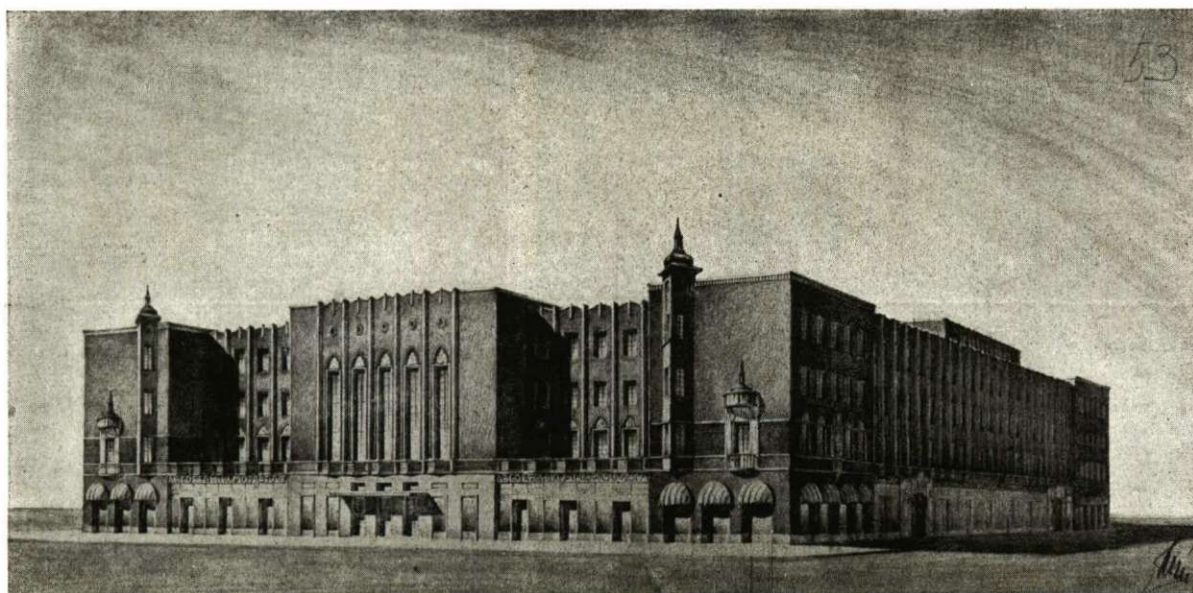
Építési költsége	3.000,000.— P
Jövedelmezősége	131,600.— P

A bizottság névszerinti szavazással egyhangúlag a terv díjazását határozza el.

Rerrich Béla terve. A rendelkezésre álló telket a Kossuth Lajos-utcai oldalon a beépítés rendszerében bizonyos túllépések által szabályosabbá teszi, úgyszintén a Ferenc József-úti határvonal mentén is a sarokrízalitokkal a telek határvonala elé kilép. Beépítési rendszerébe két tengelyt állapít meg. A szimmetrikus és tömeges hatásra törekvő főhomlokzat középtengelyében az egész főhomlokzat előtt végigvonuló széles árkád sor közepén ad bejutást úgyszólván vesztibül mellőzésével a főtengetybe helyezett háromkarú lépcsőhöz. Ezzel ez a főtengety végét is ér.

A Kossuth-utcai frontnak mintegy $\frac{1}{3}$ -ad részében az árkád sor alatt három nyíláson át ad bejutást igen szélesen (27 méter) elterülő, nagyjából 3 hajós, a kettős díszlépcsőt is magában foglaló ünnepélyes vesztibülbe, melynek két végében az árkádok alól megvilágított ruhatárakat helyezi el. Ebből a csar-





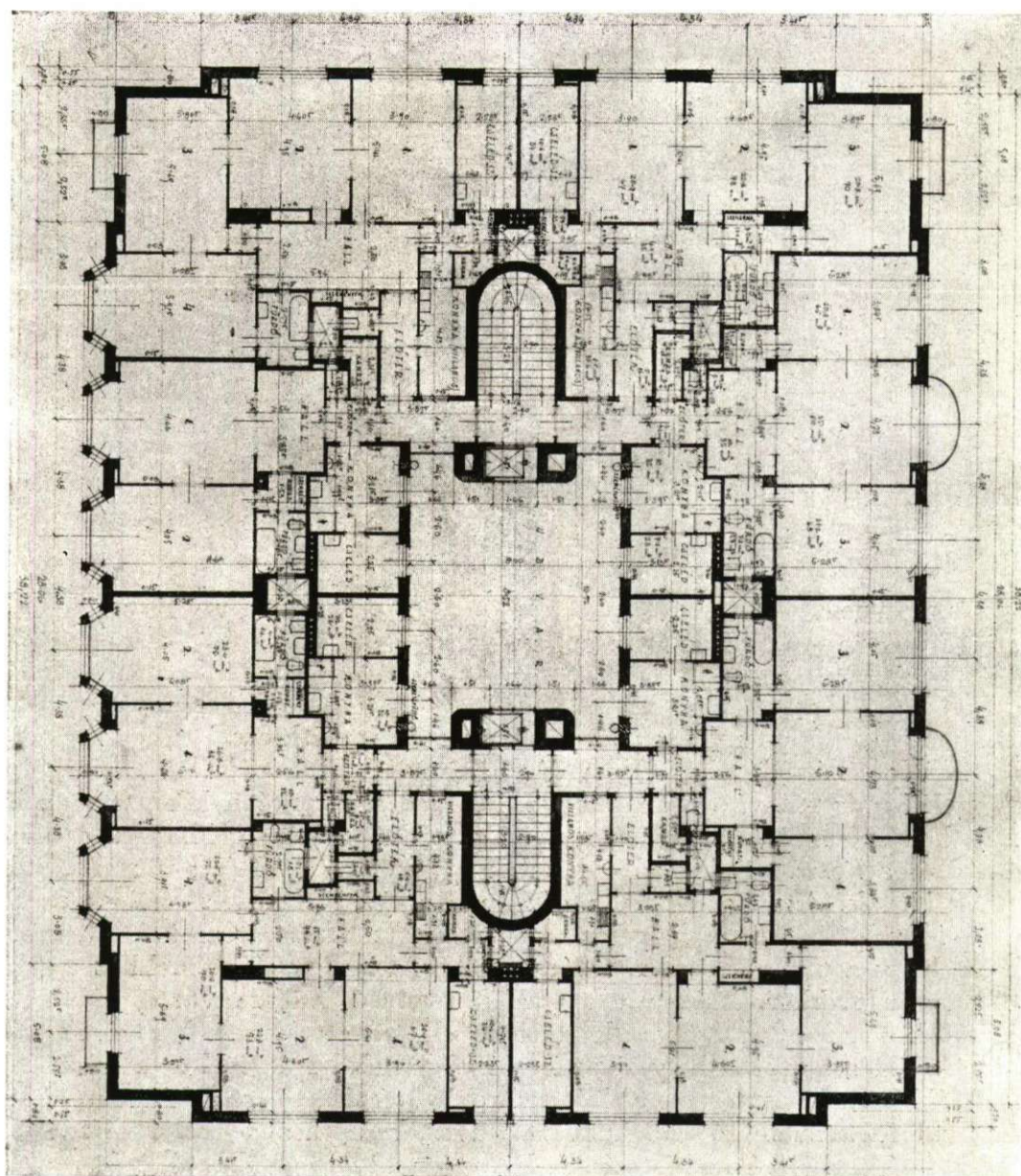
GOSZTONYI ÉS NENDVICH :

A DEBRECENI VÁROSHÁZA PÁLYATERVE

MEGDICSÉRT TERV

nokból ugyancsak három nyíláson át jut ennek a Kossuth-utcai tengelynek folytatásában a lefedett díszudvarhoz. Ez a díszudvar téralakításánál fogva ünnepélyesnek és a metszetben adott ábrázolásánál fogva építészetileg méltóan kiképzettnek mutatkozik. Meg kell azonban jegyezni, hogy a magasabb emeleti sorokban ez a díszudvar záró falával és a hozzá csatlakozó oldalfalak egy részével a Rózsa-utca felé udvarba beépítettnek látszik. Az I. emeleten a díszlépcső a jól méretezett Méliusz Csarnokon keresztül jól szolgálja ki a helyesen csoportosított teremsorozatot. Kifogásolandó azonban az, hogy a teremsorozat ruhatára a földszinti nagy előcsarnokhoz csatlakozik és így olyan alkalmakkor, amikor a közgyűlési terem és a díszudvar egy időben használatnak, a közönségnek bizonyos keveredése elkerülhetetlen. A Városi Takarékszövetkezetet a Rózsa-utcába helyezi az itteni udvarnak lefedésével és felhasználásával. A telek hátsóbb részében tetszetős alakú, szobrokkal díszíthető és parkírozott, akár csendes sétahelyül felhasználható emlékvart tervez, amelyhez a Kossuth-utcából és a Rózsa-utcából tágas bejárókat biztosít. A két nagy udvart elválasztó keresztraktusban célszerűen helyezi el a házipénztári helyiségcsoportot. Az ezek előtt adott főlépcső jellegű háromkarú lépcső elhelyezése a főhomlokzat főtengelyében, azzal azonban minden belső építészeti kapcsolat nélkül, kissé erőltetett és a földszinten kissé nehezen feltalálható. A magasabb emeleti sorokban a folyosórendszer világos és áttekinthető, azonban a mindössze három lépcső, valamennyi nagyjából az épület főtengelyébe elhelyezve, kevésbé látszik a belső közlekedést kifogástalanul szolgálni.

Általánosságban meg kell jegyezni, hogy a dispoziciónak az egymásra két merőleges tengely körül való csoportosítása nélkül, hogy a két tengely egymással belső és szerves építészeti kapcsolatba hozatott volna, nem sikerült teljesen, még pedig azért, mert a Ferenc József-úti tengely már az ezen oldalon elhelyezett főlépcsővel megszűnik, viszont a Kossuth-utcai tengely igen gazdagon dimenzionált előzmények után építészileg nem egészen kielégítő befejezéssel végződik.



EMELETI ALAPRAJZ

GYÖRGYI DÉNES ÉS ROMÁN ERNŐ:

AZ ELEKTROMOS MŰVEK BÉRHÁZA

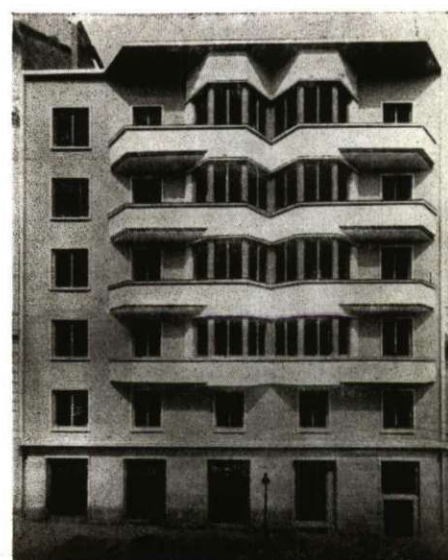


GYÖRGYI DÉNES ÉS ROMÁN ERNŐ:

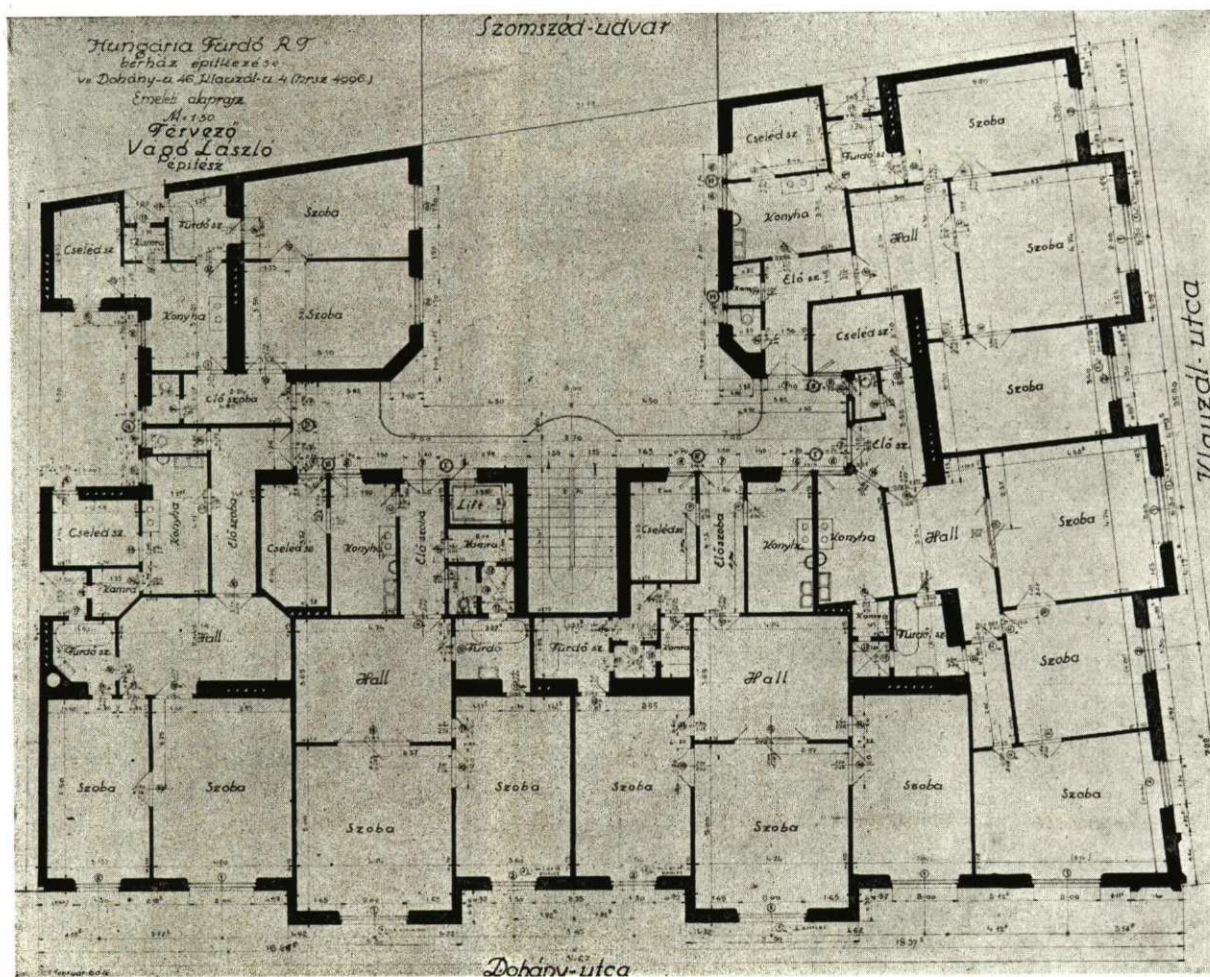
AZ ELEKTROMOS MŰVEK BÉRHÁZA

ÉPÍTETTE: SORG ANTAL ÉPÍTŐMESTER

A »WEMA« ACÉLABLAKOKAT KÉSZÍTETTE: HAAS ÉS SOMOGYI



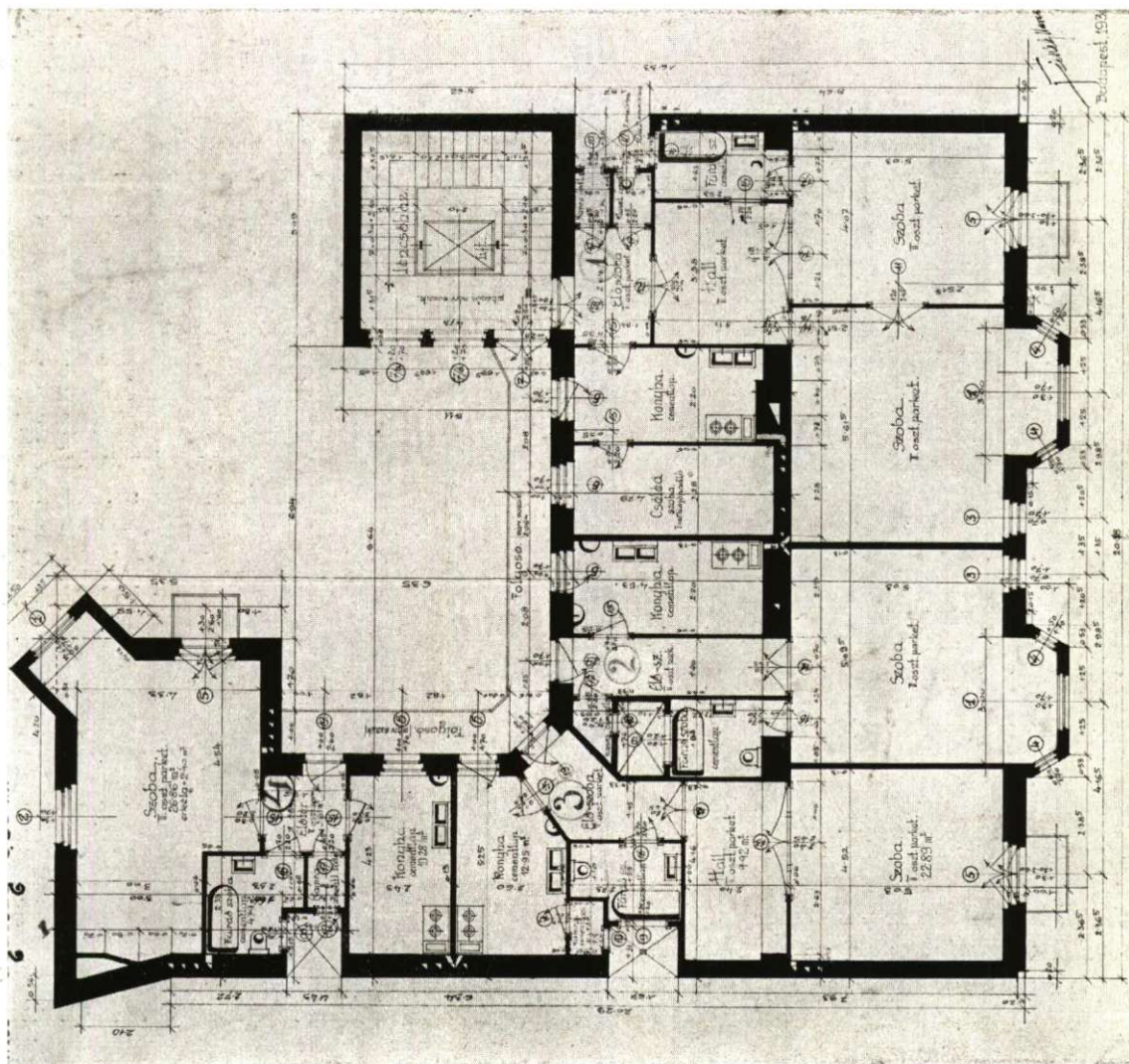
24



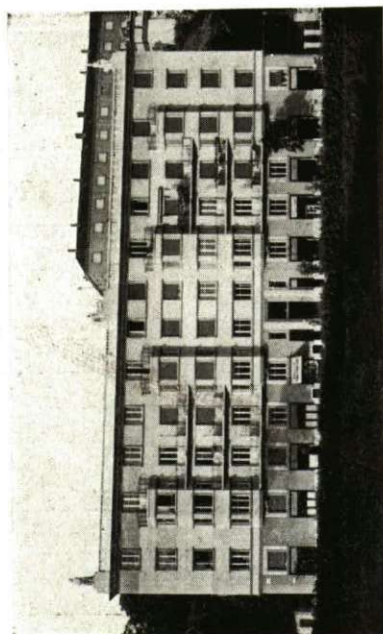
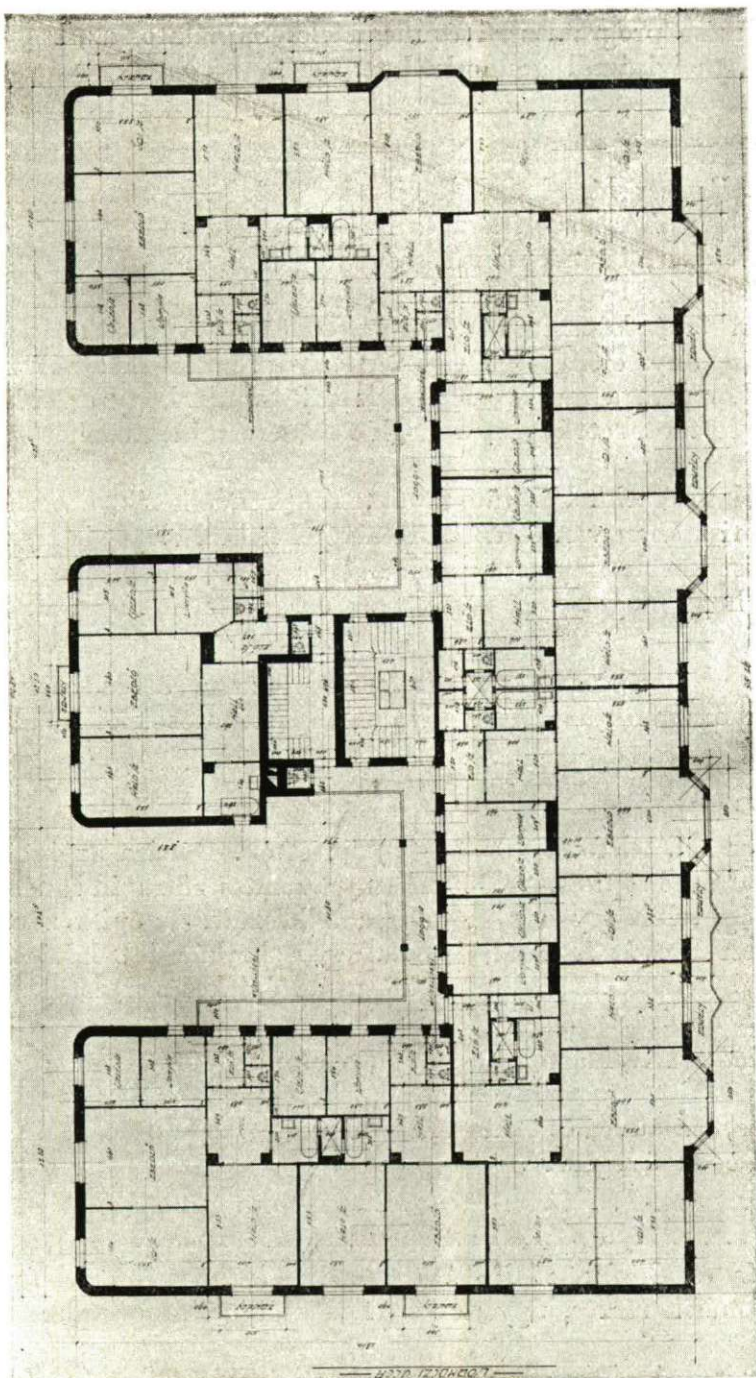
VÁGÓ LÁSZLÓ: A HUNGÁRIA FÜRDŐ DOHÁNYUTCAI BÉRHÁZA
ÉPÍTETTÉK: SZÉKELY, KATONA ÉS MOLNÁR



GYŐRI-ÚT 4. SZ. BÉRHÁZ



SZÉKELY MARCEL: GYŐRI-ÚT 10. SZ. BÉRHÁZ



PORGESZ JÓZSEF :
A „STYLUS” R. T. LOGODI-UTCAI TÁRSASHÁZA
A HOMLOKZAT „KORAZIT” NEMES VAKOLATTAL

A hivatali helyiségek elrendezése programszerű és megfelelő. Sajnálatos az, hogy a földszint beépítésénél kevés üzlethelyiségről gondoskodott.

A bizottság a szavazás eredményeképpen egyhangúlag a terv díjazását határozza el.

A »STYLUS« TÁRSASHÁZ. *Porgesz József* azok közé a kevesek közé tartozik, kiknek tevékenysége leginkább a bérházépítésre szorítkozik. Általában ugyan — eléggé nem helyteleníthetően — valami alárendelt, igazi építészhez nem igen méltó, alacsonyabb rendű valaminek tartják a bérházépítéssel való foglalkozást. Ha azonban számot vetünk azzal, hogy a bérház milyen óriási részét képezi a nemzeti vagyonnak, továbbá, hogy jól megoldott és megépített bérház mennyi előnyt és kényelmet nyújt lakóinak a sokszor drága magánházzal szemben, akkor arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy a bérház minél jobb megoldása elsőrendű közérdeket képez, aminek elérésére minden lehetőt el kellene követnünk.

Porgesz e téren ritka terjedelmű érzékkel és tapasztalatokkal rendelkezik, a bérház minden legapróbb szükségletével tisztában van és ezeknek kivétel nélkül eleget is tesz a lehetőségek határain belül. A most közölt »Stylus« társasház Porgesz legutóbbi alkotásai közül való és igen alkalmas arra, hogy magunknak munkásságáról megfelelő képet alkothassunk.

BUDAPESTI BÉRHÁZAK. Amikor a nevesebb építészek bérházterveit ide sorakoztattuk, ugyanakkor meg kell emlékeznünk azokról a kiválóbb építőiparosokról is, akik e bérházakat létrehozták.

A PHÖNIX BÉRPALOTÁT:

Ast Ede és Társai (Bajza-utca 30., telefon : 10—3—98) építették. Dacára az épület hatalmas komplexumának (97.500 m³ beépítés, 24.000 m² saját rendszerű rapid földem). 1928 júliusától 1929 augusztus 1-ig, tehát egy év alatt teljesen elkészült. Az építkezésnél 50 vagon gömbvasat, 26 vagon terranovát használtak el. Hogy a bérház 148 lakásába 1929 augusztus 1-én minden lakó beköltözhetett, az főképen az építkezés vezetőjének *Wagner Sándor* építészmérnöknek az érdeme.

Magyar fűtési és szellőzési vállalat (IX., Márton-utca 35/a, telefon : 340—71) rendezte be a központi fűtést.

Rosenberg és Oller épületüveges, táblaüveg és tükörraktár, képkeretező (Vilmos császár-út 20., telefon : 176—60) végezte az üvegezést.

Nasici Tanningyár és Gőzfűrés R.-T. (Nádor-utca 21., telefon : 272—58) végezte úgy a díszterem, mint a lakások I. osztályú parkettázó munkáit, felerészben.

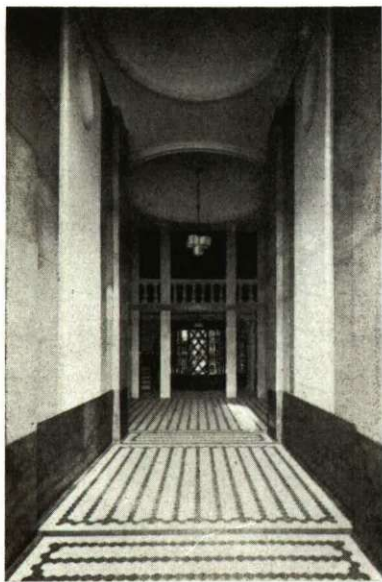
A Pestszentlőrinci Parketgyár és Gőzfűrészi R.-T. (Személynök-utca 16., telefon : 212—44) végezte a parkettázás másik részét, ugyanolyan I. osztályú, kifogástalan kivitelben.

Meteor Kőipari és Malomkőgyár R.-T. (Meder-utca 4/b, telefon : 914—82) a homlokzat kőfaragómunkáit és az összes lépcsőket.

Posnanszky és Strelitz (Lipót-körút 27., telefon : 228—29) a szigetelési munkákat.

Havas és Somogyi (Frangepán-utca 7., telefon : 909—40) a vasportálokat.

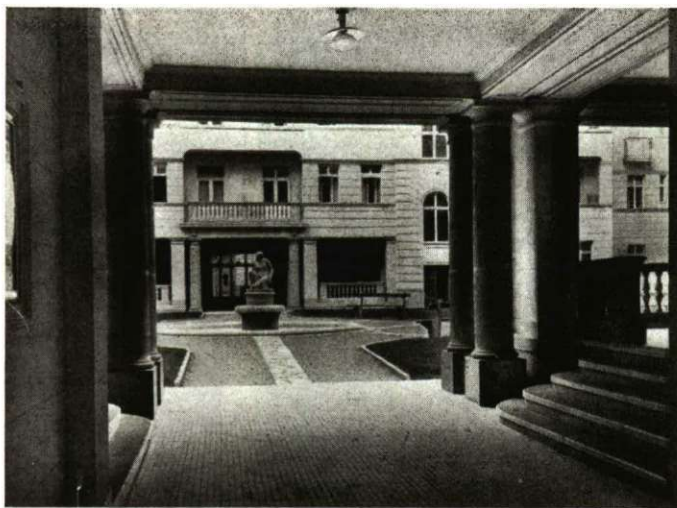
EGRI ÉS FIA DR. EGRI ISTVÁN KÖZPONTI FŰTÉS, VÍZ-
VEZETÉK, CSATORNÁZÁS
TELEFON: J. 318—01 BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-Ú. 28. TELEFON: J. 318—01



PORGESZ JÓZSEF: VESZTIBŰL
»STYLUS« R.-T. TÁRSASHÁZ



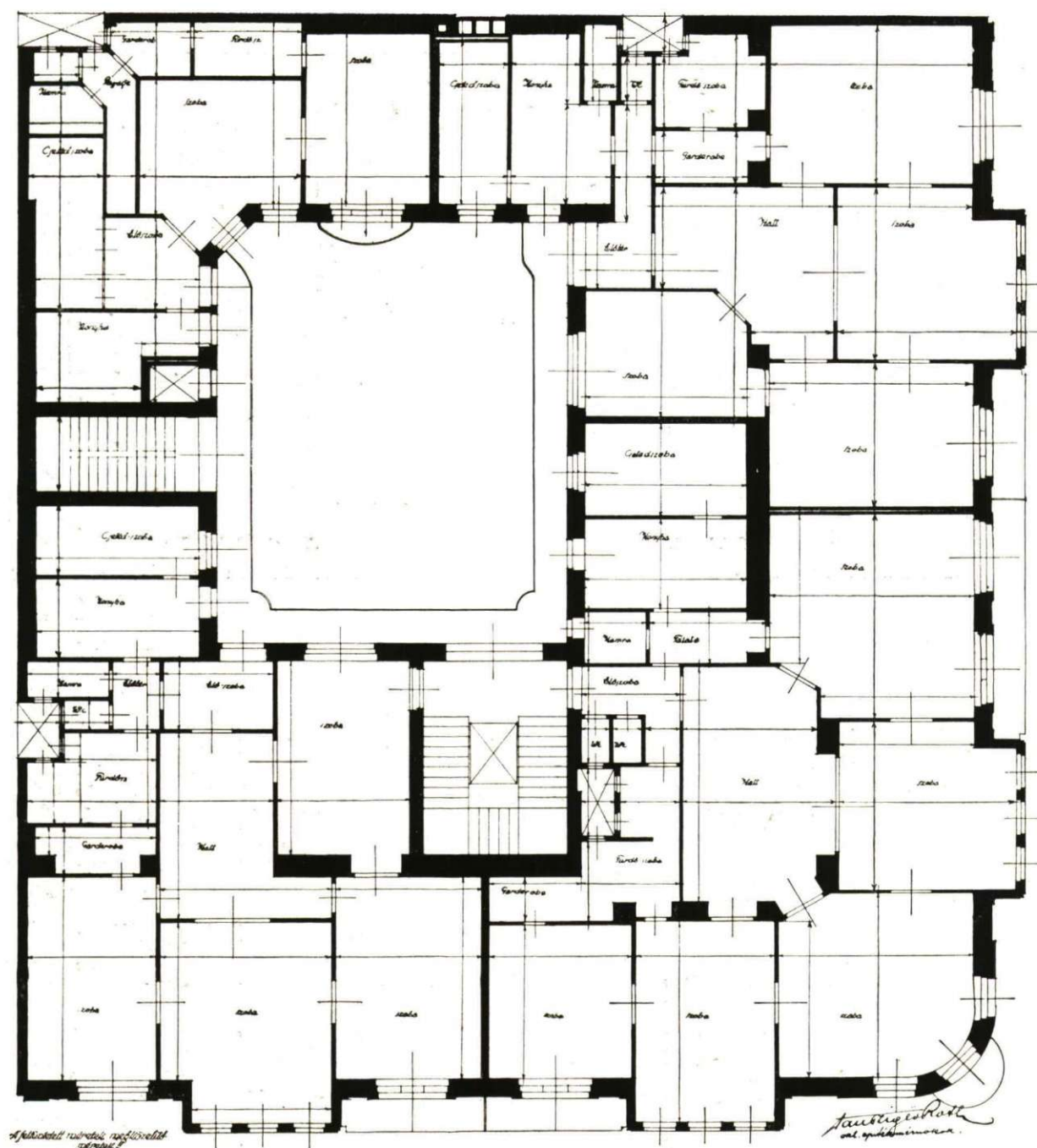
TAUSZIG ÉS RÓTH:
BÁLVÁNYUTCAI BÉRHAZ



UDVARRÉSZLET

JÓNÁS DÁVID ÉS ZSIGMOND:

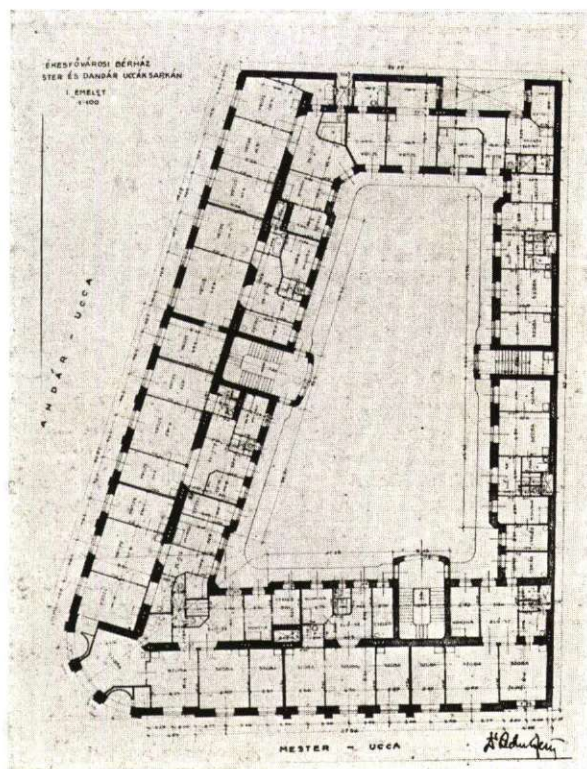
A »PHÖNIX« BIZTOSÍTÓ BÉRHÁZA
ÉPÍTETTÉK: AST EDE ÉS TÁRSAI



EMELETI ALAPRAJZ

TAUSZIG ÉS RÓTH:

BÁLVÁNYUTCAI BÉRHÁZ

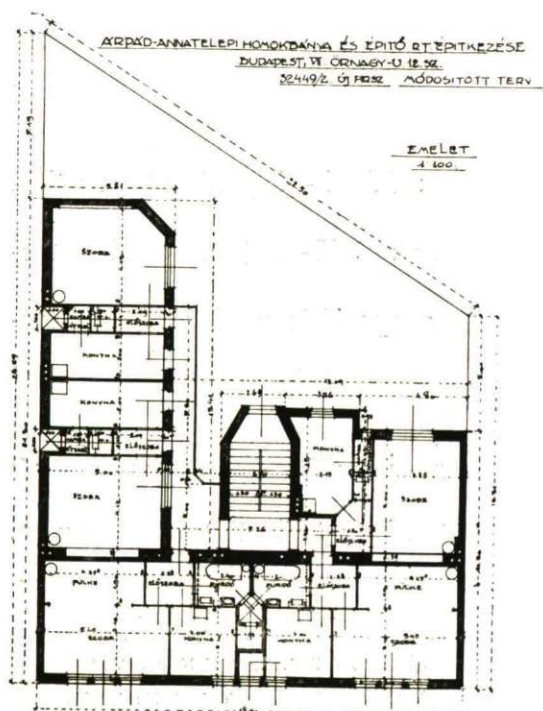


DR. LECHNER JENŐ :
SZÉKESFŐVÁROSI BÉRHÁZ. EMELETI ALAPRAJZ

DR. LECHNER JENŐ :
SZÉKESFŐVÁROSI BÉRHÁZ. UDVARI HOMLOKZAT
ÉPÍTETTE: PROKISCH JÁNOS ÉPÍTŐMESTER



ROMÁN MIKLÓS: ŐRNAGYUTCAI BÉRHÁZ
HOMLOKZAT



ROMÁN MIKLÓS:
ŐRNAGYUTCAI BÉRHÁZ. EMELETI ALAPRAJZ

Magyar Mosó és Fertőtlenítő Gépgyár (Lajos-utca 115., telefon : 625—23) a mosókonyha-berendezéseket.

Deutsch István és társa zománctáblák gyára (Prohászka-utca 10., telefon : 835—99) az összes felirati táblákat.

A BERTALAN-UDVARNÁL :

Nagybátony-Újlaki Egyesült Iparművek R.-T. (Vilmos császár-út 32., telefon : 27—4—30) készítette a válaszfalakat és saját rendszerű födémeket.

Klekner Lászlóné asztalosárugyár (Bánya-utca 6., telefon : K. 74—50) a főkaput és az összes asztalosmunkát.

Hufnagel Imre asztalosárugyára és parkettavállalata (Kartács-utca 27., telefon : 916—64) a sajátrendszerű parkettmunkákat.

Tóth Imre és társa központi fűtés, szellőztetés, fürdőberendezés, csatornázás, fém-sajtoló és domborműgyárosok (Katona József-utca 3., telefon : 223—93) a víz-, gáz-berendezési és központi fűtést.

Fölkel István lakatosárugyára (Halom-utca 30., telefon : 310—93) a folyosó-, lépcsőrácsokat és az összes épületvasalásokat.

Bielek Károly táblaüvegnagykereskedő és épületüvegezési nagyvállalat (Tavaszmező-utca 18., telefon : 325—94) végezte az üvegezést.

A GELLÉRT-UDVARBAN :

Szentgyörgyi és Társa központi fűtés, szellőztetés, vízvezetékberendezési vállalat (Baross-utca 88., telefon : 308—97) készítette a víz- és gázberendezést, továbbá a központi fűtést, melynél saját tervezésű csőelosztásával, a leggazdaságosabban érte el a lakások tökéletes fűtését.

Eternit-művek (Andrássy-út 33., telefon : 212—92) a valódi eternit palafedést.

Klekner Lászlóné asztalos- és lakatosárugyára (Bánya-u. 6., telefon : K. 74—50) a dísz- és épületlakatos munkát.

Pestszentlőrinci Parkettgyár (Személynök-u. 16., telefon : 212—44) a parkettázást.

Bielek Károly Üvegezési Vállalat (Tavaszmező-u. 18., telefon : 325—94) az üvegezést.

A LENKE-UDAVARNÁL :

Wihárt Ferenc építőmester (Columbus-u. 33., telefon : 96—9—08) végezte a föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkát.

Nagy Gyula lakatosárú gyára (Kőrös-u. 10., telefon : 348—15) a díszlakatos- és épületvasalási munkákat.

Hufnagel Imre (Kartács-u. 27., telefon : 916—64) a speciális rendszerű parkettmunkát, ugyancsak a *Béke-udvar*-nál is.

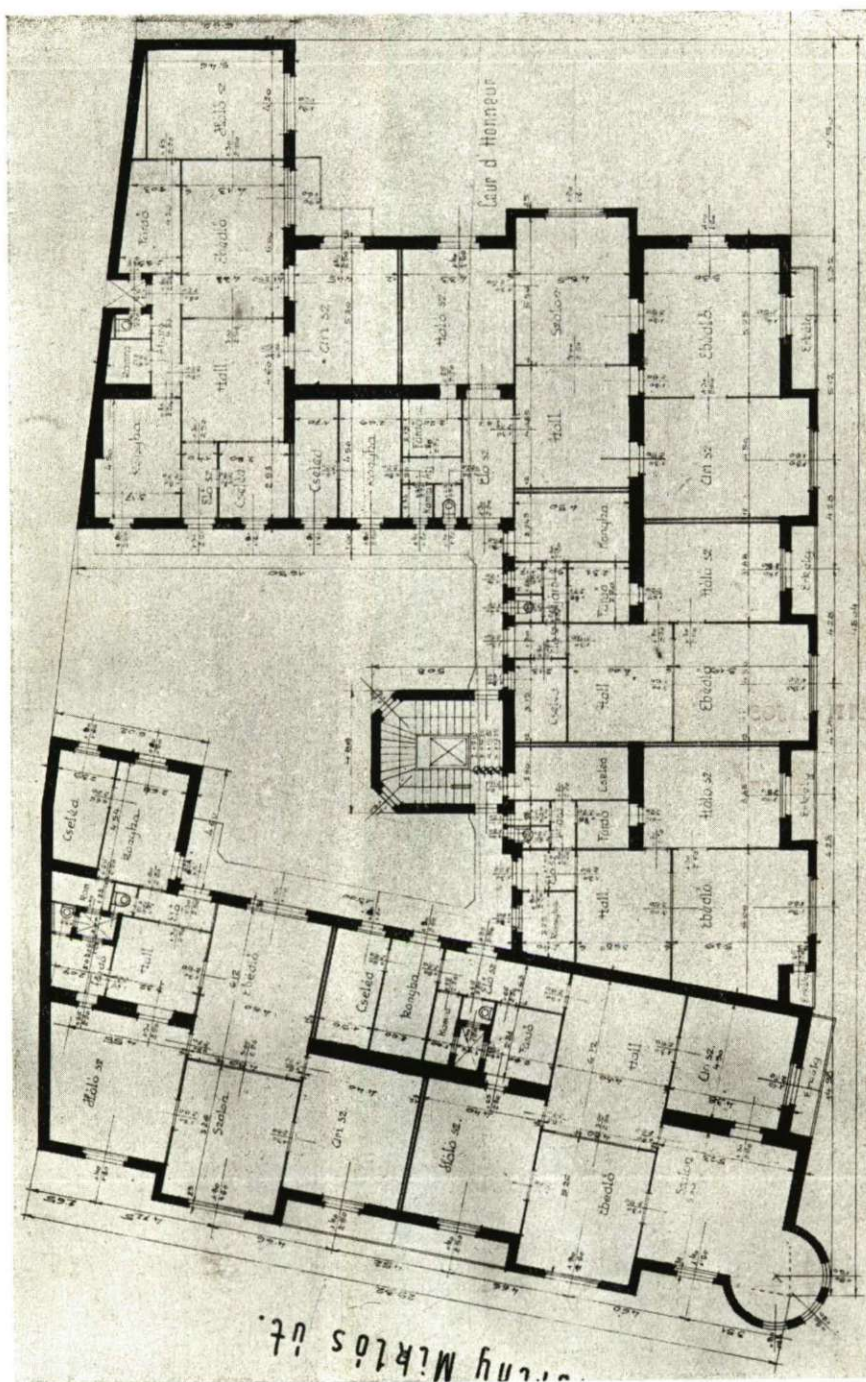
A BÉKE-UDAVARNÁL :

Csengery és Pallay építőmesterek (Királyi Pál-u. 9., telefon : 657—87) a föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkát.

Bielek Károly Üvegezési Vállalat (Tavaszmező-u. 18., telefon : 325—94) az üvegezést.

RIEMER MIKSA CÉGTÁRS: RIEMER JÓZSEF DIPL.INGENIEUR

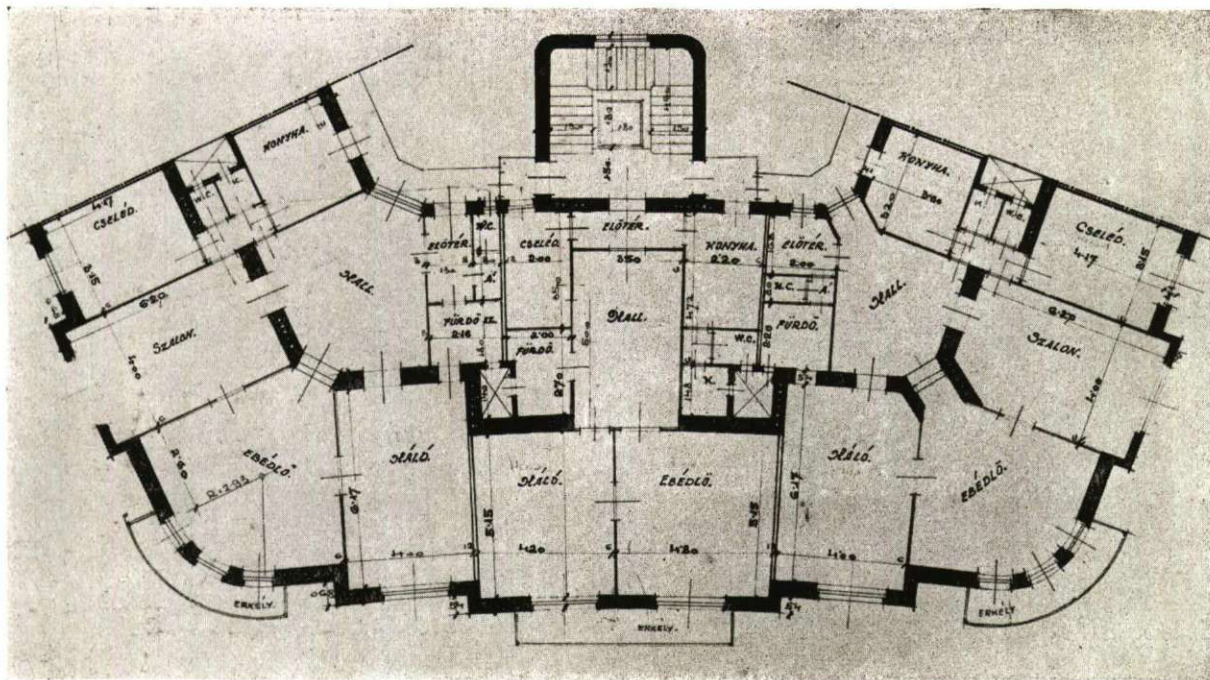
KÖZPONTI FŰTÉS, EGÉSZSÉGÜGYI BERENDEZÉSEK, VÍZVEZETÉK, CSATORNÁZÁS ÉS BÁDOGOSMUNKÁK VÁLLALATA
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY-U. 18. Tervez és épít szennyvízderítőtelepeket TELEFON: AUT. 517—06



BERTALAN-UDVAR

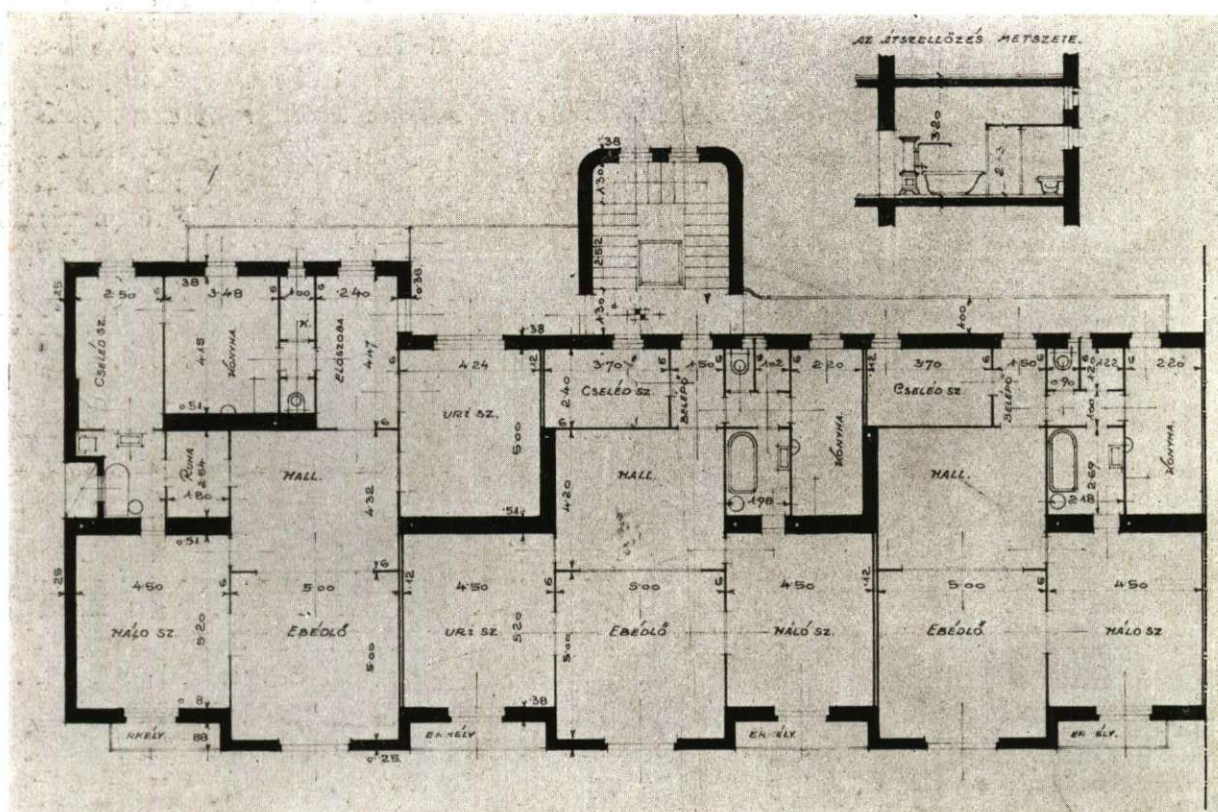
EMELETI ALAPRAJZ

MARTONOSI BARÁTH LAJOS :



MARTONOSI BARÁTH LAJOS:

GELLÉRT-UDVAR

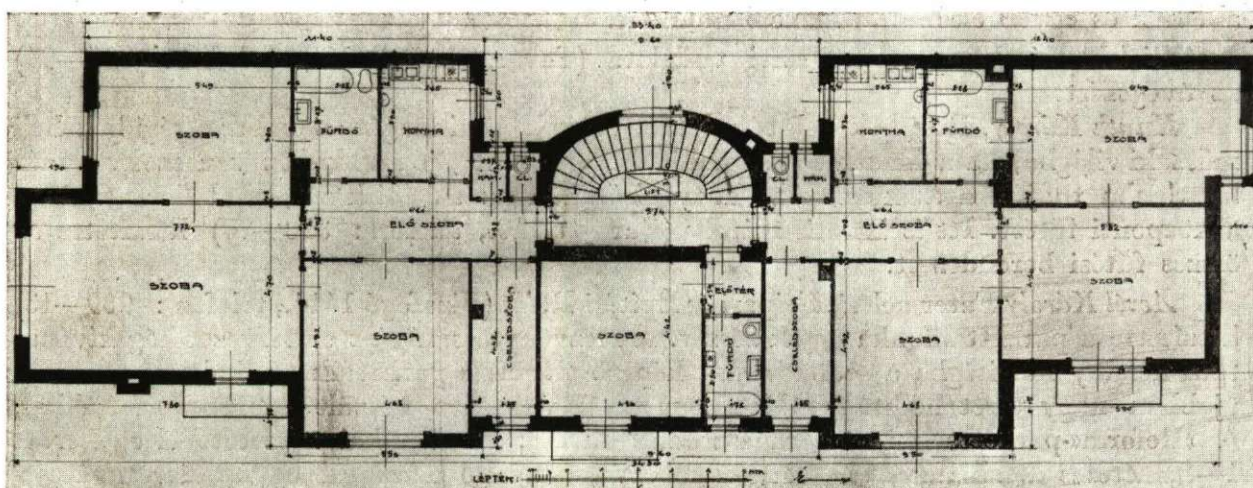
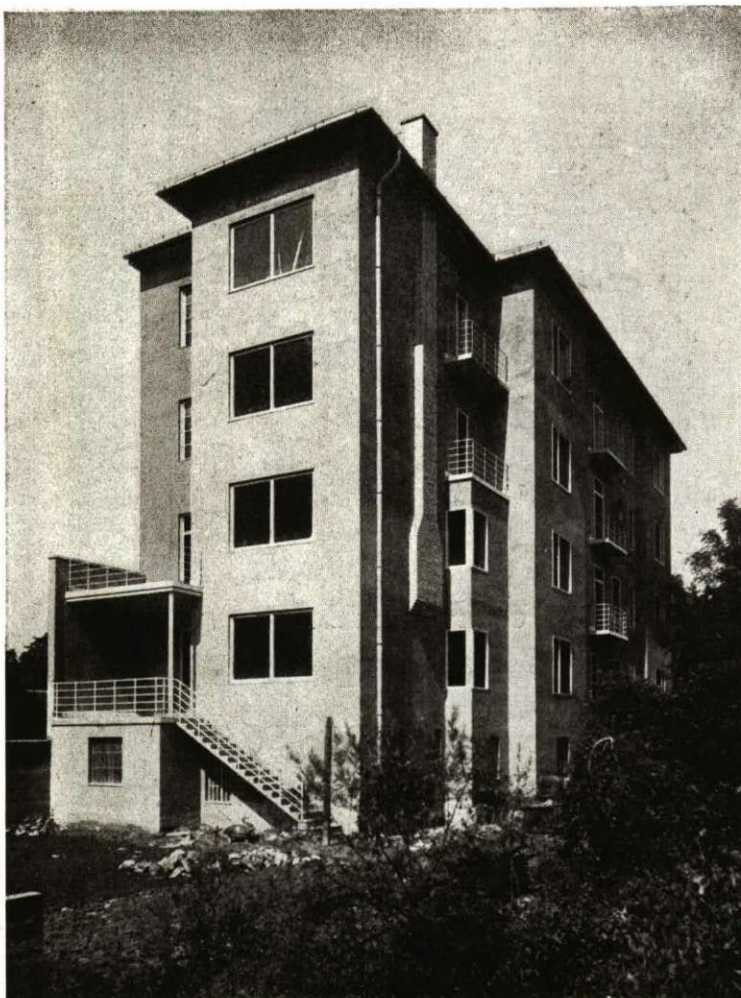


MARTONOSI BARÁTH LAJOS:

BÉKE-UDVAR

ÉPÍTETTÉK: CSENGERY ÉS PALLAY

HIKISCH REZSŐ:
CSŐRSZUTCAI CSALÁDI BÉRHÁZ
ÉPÍTETTE: SORG ANTAL ÉPÍTŐMESTER





MARTONOSI BARÁTH LAJOS :

BERTALAN-UDVAR

AZ ELEKTROMOS MŰVEK BÉRPALOTÁJÁNÁL :

Sorg Antal Építőipari R.-T. (Gergely-u. 8., telefon : 460—79) végezte a föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkát.

Parafakőgyár R.-T. (Főherceg Sándor-tér 4., telefon : 301—14) készítette a válaszfalakat, stukkómunkát és az összes parafaszigeteléseket.

Polacsek János, (Bartolfy János utóda) asztalosmunkák gyára (Hungária-körút 246., telefon : 963—04) készítette a kitűnő kivitelű összes homlokzati asztalosmunkát, amely a 23. oldalon lévő képünkön is látható.

Csoknyay Bertalan (Asztalos Sándor-u. 7., telefon : 310—86) a belső asztalosmunkát.

Nagy Gyula lakatosmester, kinek nevét ott látjuk lapunkban közölt minden jobb-kivitelű építkezésnél, készítette az épület díszlakatos és összes épületvasalási munkáit. (Kőrös-u. 4., telefon : 348—15.)

Leisen Adolf szobafestő és mázoló (Rózsa-u. 20., telefon : 321—28) az ajtók, ablakok és egyéb elsőrendű mázoló munkáit.

Bielek Károly épületüvegezési vállalata (Tavaszmező-u. 18., telefon : 325—94) az üvegezést.

Knuth Károly. Régi békebeli cég. Szinte visszaképzeli magát az ember a régi békebeli műszaki világba, ha a Knuth nevet hallja. A jó időkből, jó munkához van szokva, már látatlanba tudják a szakemberek, hogy elsőrendű az az építkezés, ahol ő rendezi be a központi fűtést. Itt is Knuth Károly (Garay-u. 10., telefon : 310—75) készítette az összes fűtési berendezést.

Aczél Károly Fatermelési, Faipari és Építési R.-T. (Vizafogó 1414., telefon : 909—13) készítette a parkettamunka egyik részét. A részvénytársaság az építésvezetőség kívánataira néhány helyiségbe a szabadalmat képező »Reform« parkettákat alkalmazta, amely újabban nagy teret hódít, így Kecskeméten 5 villatelep készült reform-parkettákkal. A »Reform«-parketta minden ragasztószer nélkül, mechanikai összetétellel egyberótt 1—2 méteres deszkaszerű elemekbe kiképezve, vakpalló anyaggal egybeépítve gyártat-

nak és közvetve a párnafákra szögeztetnek. A többi helyiség kizárólag hazai anyagból, rendes tölgyfaparkettával készült.

Szék- és Faárugyár R. -T. (Kőbányai-út 211/a., telefon : 346—43) készítette a parkettázás másik részét, ugyancsak elsőosztályú, kifogástalan tölgyfaanyagból.

Eternit Művek a tetőfedést.

Magyar Ruggyantaárugyár R.-T. (Kerepesi-út 17., telefon : 464—49) készítette a gumipadlózatot. Ma már az építészek belátják, hogy a legideálisabb a gumipadlózat. Hézagmentes, zajtalan, tartós és olcsó! Annnyival is kedvezőbben alkalmazható, mert színben és formában a legváltozatosabb lehetőséget nyújtja.

Bene Benedek okl. gépészmérnök (Práter-utca 6., telefon : 463—33), aki fővárosunk egyik legrégebbi elektrotechnikai vállalkozója, készítette a villamosvilágítási, erőátviteli, távbeszélő-, csengőjelző- és rádióberendezést. Külön ki kell emelnünk a villamos hőtárolók és takaréktűzhelyek részére készített berendezést, amely erős újítást jelent a magánháztartásokban. Dacára a legválasztékosabb kiállításnak és a munka közben felmerült kíváncsnak, a munka gazdaságos vezetése folytán e szép feladatot a legcsekélyebb költségtüllépés nélkül oldotta meg.

Jungfer Gyula udvari mű- és épületlakatosárugyára (Berzsenyi-utca 6., telefon : 321—61) készítette a művészi kivitelű, markóutcai vasportálokat.

A CSÖRSZUTCAI BÉRHÁZNÁL:

Sorg Antal építőipari R.-T. (Gergely-utca 8., telefon 460—79) végezte a föld-, kőműves-, elhelyező- és vasbetonmunkát.

Dören Henrik és társa asztalosmunkák gyára (Dévényi-út 20., telefon : 907—67) készítette a bejárati kaput és az összes asztalosmunkát.

Ivánkovics István szobafestő- és mázoló-mester (Verbőczy-út 10., telefon : 60—8—03) a mázoló munkát.

Bielek Károly (Tavaszmező-utca 18., telefon : 325—94) az üvegezést.

Bogdány és társa központi fűtés- és vízvezeték-berendezések gyára (Izabella-utca 79., telefon : 209—88) a központi fűtést és vízvezetékberendezést.

A RETEKUTCAI BÉRHÁZNÁL:

Klekner Lászlóné asztalosárugyára és lakatosipari vállalata (Bánya-utca 6., telefon : K. 74—50) az asztalos- és lakatosmunkát.

Haas és Somogyi speciális üveg- és vasszerkezetek gyára készítette a portálokat.

Egri és fia dr. Egri István (Rottenbiller-utca 28., telefon : 318—01) a vízvezetékberendezést.

A MESTERUTCAI ÉPÜLETNÉL:

Pollacsek János asztalosárugyára (Hungária-körút 246., telefon : 963—04) készítette az asztalosmunkákat.

Jóföldi Tibor, iparművész, díszítő, szobafestő és mázoló (Péterffy Sándor-u. 15., telefon : 435—59) végezte a szobafestő- és mázoló munkát.

Andrea Cementárugyár és Építőipari R.-T. (Vígsház-u. 5., telefon : 298—37) a burkolómunkát.

Lloyd Kerámiaipar R.-T. (Mária Valéria-u. 10., telefon : 821—35) a kerámiamunkát.

TERLANDAI ÉS TÁRSA ASZTALOSÁRUGYÁRA
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KIRÁLYNÉ-ÚT 125/b. Telefon: Zugló 64—63

A »STYLUS« TÁRSASHÁZNÁL:

Koch és Szilágyi építőipari vállalat (Eötvös-u. 37., telefon: 290—78) a »Korasi«-vakolatot.

Pollák Armin fiai festő, tapétázó és mázoló (Újpest, Gróf Károlyi-u. 32., telefon: 950—37) a szobafestő- és mázoló munkát.

Pestszentlőrinci Parkettgyár (Személynök-u. 16., telefon: 212—44) készítette a társasház összes parkettázómunkáit.

A VIOLAUTCAI ÓVODÁNÁL:

Dr. Soproni Géza és Ferenc építőmesterek (Tűzoltó-utca 45., telefon: 408—98) végezték az összes munkát generálvállalatban.

Szabó Lajos vízvezeték és csatornaberendező (Főherceg Sándor-u. 15., telefon: 406—23) készítette a vízvezetéki és a bádógosmunkákat.

Palásthy Lajos tűzhely-, építő- és műlakatos (Rózsa-u. 84.) végezte a díszlakatos és vasalási munkát.

Goudron-Vállalat, aszfalt, tetőfedői szigetelés (Sándor Arnold, Eötvös-u. 48., telefon: 163—53) az összes nedvességelleni szigetelési munkát.

Linz Rezső szobafestő- és fényezőmester (Horánszky-u. 25.) a festést és mázolást.

Hajdu János asztalosmester (Gróf Haller-u. 3.) az asztalosmunkát.

Kéry Lajos vizsgázott tetőfedőmester (VII., Dob-utca 3., telefon: 350—11) készítette a tetőfedést.

A BÉRHÁZAK TERVEINEK közlését jövő számunkban folytatjuk.

E FÜZET ÖSSZES KLISÉIT Wessely Lipót R.-T. készítette.

PARAFAKÖGYÁR R.-T.
(EZELŐTT KLEINER ÉS BOCKMAYER)

Hő- és hangszigetelő, kettős, légréteges kovaföldlemez válaszfalak • Hő- és hangszigetelő burkolások kovaföld és parafakölemezekkel • Hűtők és jégvermek, sörraktárak szigetelése, szurokkal impregnált parafakölemezekkel
Nedves falak szárazzá tétele • Könnyű, gyorsan száradó válaszfalak készítése, parafakő és kovaföldlemezekkel
Sajtolt parafapadlóburkolatok • Gőzvezetékek és készülékek szigetelése • Tufarabitz és tufaválaszfalak készítése
Rabitzfalak, mennyezetek, boltozatok kivitelezése
Stuccomunkálatok készítése

Készpénzzel szolgálunk mintákkal, felvilágosítással, részletes költségvetéssel

KÖZPONTI IRODA:

BUDAPEST, VIII., FŐHERCEG SÁNDOR-TÉR 4.

TELEFON: JÓZSEF 301-14 VAGY 301-16

GYÁRTELEP:

BUDAPEST, X., NOSZLOPI-UTCA 2. SZ.

TELEFON: JÓZSEF 309-46

TELEFON: JÓZSEF 309-46



ÉPÜLET=

ÉS BUTORASZTALOS
ÜZEM
LEFKOVITS J. ÉS TÁRSA
BUDAPEST
VII., DAMJANICH-UTCA 51.

TELEFON : J. 335-81

FÜHRER LÁSZLÓ

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA

BUDAPEST

TELEFON : 842-60

IRODA: IV. KERÜLET,
MOLNÁR-UTCA 53. SZ.

MŰHELY ÉS RAKTÁR:
VIII., NAGYTEMPLOM-U. 28.

MANNESMANN

CSŐ- ÉS VASKERESKEDELMI
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 82. SZÁM

TELEFON: AUT. 25-0-16

Egészségügyi berendezések,
csövek, szerelvények

REICH MIKSA

Budapest, VI. kerület,
Izabella-utca 48. szám

Telefonszám: Teréz 16-1-84

Központi fűtés, vízvezeték,
csatornázás és bádogos-
munkák műszaki vállalata

ROSENFELD ANDOR

ASZTALOS-ÜZEM, BUDAPEST

VII., KÖVÉR LAJOS-UTCA 36.
ÉS VIII., ÜLLŐI-ÚT 19. SZÁM

TELEFONSZÁM: 62-02

POSNANSZKY ÉS STRELITZ

Készítette a fedett uszoda
összes szigetelési munkáit

Budapest, V, Lipót-körút 27.

Telefonszámok: 22-8-29 és 22-8-85

Városi telep telefonszáma: 90-5-13

ROHONCZY HUGÓ

OKL. MÉRNÖK

EGÉSZSÉGÜGYI

M Ű S Z A K I

BERENDEZÉSI

G Y Á R A

BUDAPEST, VI., FÓTI-ÚT 19. SZÁM

TELEFONSZÁM: AUTOMATA 90—8—76

SEILER ÁRMIN

ÉPÜLETÜVEGEZÉSI VÁLLALAT

BUDAPEST, VIII. KER.,
KÖRIS-UTCA 19. SZÁM
TELEFON: JÓZSEF 300—46

Eternit cső

csatornázásra, eső-, szennyvíz
levezetésére, szellőztetésére stb.

Nem rozsdásodik, könnyű,
vizet nem ereszti át, olcsó.

Eternit művek, Hatschek Lajos
Budapest, VI., Andrásy-út 33.